

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарних технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

Руслан МИГУЩЕНКО

« » _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» за конкурсними
пропозиціями:

Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Прикладна та комп'ютерна лінгвістика

Психологія

Соціальна робота

Соціологія управління

Фізична культура і спорт

Цифрове врядування

Директор інституту
Андрій КШЕНСЬКИЙ

ЗМІСТ

Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська	3
Прикладна та комп'ютерна лінгвістика	9
Психологія	15
Соціальна робота.....	22
Соціологія управління	28
Фізична культура і спорт	34
Цифрове врядування	41

Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

АНОТАЦІЯ

Метою вступного випробування є комплексна перевірка знань вступників. Вступник повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовані уміння та знання і здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідного рівня.

Фахівець з перекладу повинен мати базові знання з англійської та німецької мови, включаючи курс лексики, граматики та усного мовлення; володіти різними видами мовної діяльності відповідно до фаху – перекладу з англійської та німецької мови українською та навпаки; знати особливості міжкультурної комунікації та норми спілкування англійською, німецькою та рідною мовами.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен знати та вміти:

- вільно читати і розуміти: суспільно-політичну, економічну, художню, науково-технічну літературу;
- користуватися усним монологічним та діалогічним мовленням у межах побутової, суспільно-політичної, економічної, науково-технічної тематики;
- перекладати усно або письмово за допомогою словника з іноземної мови на рідну тексти із вказаних галузей;
- правильно вимовляти німецькі голосні та приголосні фонем, знати головні правила німецької фонетики, інтонаційні закони всіх типів іншомовних

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію «Національного технічного університету» Харківського політехнічного інституту.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне випробування включає зміст нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки:

1. Фонетика.
2. Граматика.
3. Лексика.
4. Усне мовлення

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

I. Фонетика англійської мови

Звуковий склад мови: Загальна характеристика. Органи мовлення та їхні функції. Звуки мовлення: загальні характеристики. Особливості англійської вимови. Транскрипція. Класифікація англійських звуків. Класифікація англійських фонем. Модифікація звуків у потоці мовлення. Склад, наголос, тон, мелодика.

Ритм англійського мовлення. Інтонація.

II. Фонетика німецької мови

Звуковий склад мови: Загальна характеристика. Органи мовлення та їхні функції. Звуки мовлення: загальні характеристики. Особливості німецької вимови. Фонетична транскрипція. Класифікація німецьких звуків. Основні характеристики німецьких голосних фонем. Основні характеристики німецьких приголосних фонем. Палаталізація. Склад, наголос, тон, мелодика. Ритм німецького мовлення. Інтонація.

Звуки мовлення. Артикуляція німецьких звуків. Вимова та читання коротких, довгих та напівдовгих голосних. Вимова дзвінких та глухих приголосних.

Складова структура.

Наголос у словах. Наголос префіксів та суфіксів.

Інтонація. Компоненти інтонації. Логічний наголос у реченні. Словесний наголос у фразі. Мелодика німецького речення. Розподіл речення на такти з ударними та не ударними компонентами.

III. Граматика англійської мови

- 1 Word Formation. Parts of Speech.
- 2 Types of Sentences. Principal Members. Secondary Members. Subject-predicate agreement.
- 3 Word Order.
- 4 The Noun.
- 5 The Pronoun.
- 6 The Verb.
- 7 Present Simple.
- 8 Present Continuous.
- 9 Present Perfect.
- 10 Present Perfect Continuous.
- 11 Past Simple.
- 12 Past Continuous.
- 13 Past Perfect.
- 14 Past Perfect Continuous.
- 15 Future Simple .
- 16 Future Continuous.
- 17 Future Perfect.
- 18 Future Perfect Continuous.
- 19 Sequence of Tenses and Reported Speech.
- 20 The Numeral.
- 21 The Adjective and the Adverb.

IV. Граматика німецької мови

- 1 Artikel. Bestimmte Artikel. Personalpronomen.
- 2 Demonstrativpronomen. Deklination der Substantive.
- 3 Prapositionen mit dem Dat, mit dem Akk.
- 4 Unbestimmte Artikel.
- 5 Possessivpronomen. Deklination der Possessivpronomen
- 6 Deutsches Verb. Konjugation der Verben im Prasens.
- 7 Gattungsnamen. Eigennamen.
- 8 Drei Grundformen der Verben im Deutschen.
- 9 Trennbare, untrennbare Prafixe der Verben.
- 10 Rektion der Verben.
- 11 Numeralien. Grundzahlwörter.
- 12 Substantivierte Adjektive. Zusammengesetzte Substantive.
- 13 Deklination der Pronomen.
- 14 Verneinung im Deutschen.
- 15 Steigerungsstufen der Adjektive.
- 16 Pluralbildung der Substantive
- 17 Adverbien. Substantivierte Adjektive und Adverbien.
- 18 Modalverben im Prasens.
- 19 Pronomen „es“.
- 20 Starke und schwache Verben

V. Лексика німецької мови

Лексичні особливості німецькомовних текстів (загальна літературна лексика, терміни, архаїзми, неологізми, запозичення, слова іншомовного походження, аббревіатури, скорочення, композити, сленг, фразеологічні одиниці, реалії, антропоніми, топоніми, пароніми, лексична синонімія, омонімія, полісемія та багатозначність)

VI. Усне мовлення (розмовні теми з англійської мови)

- 1 Student's Life.
- 2 Weather and Climate.
- 3 Countries, Nationalities.
- 4 Food and Meals.
- 5 Capital Cities, Languages.
- 6 Sports.
- 7 At the Custom's. Passport control.
- 8 Natural. Flora and Fauna.
- 9 At the airport. Hotel.
- 10 English in the 21st century.

VII. Усне мовлення (розмовні теми з німецької мови)

- 1 Im Sprachlabor.
- 2 Mahlzeiten.
- 3 Tagesablauf.
- 4 Freizeitgestaltung Wochenende.
- 5 Hobbys und Sport.
- 6 Lebenslauf.
- 7 Die Stadt (auf der Straße).
- 8 Kleidung. Warenhaus.
- 9 Lebensmittel. Fachgeschäft.
- 10 Jahreszeiten. Wetter.
- 11 Beim Arzt.
- 12 Post. Telefon.
- 13 Reisevorbereitungen.
- 14 Reise. Auslandsreise.
- 15 Mein Wochenende.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (АНГЛІЙСЬКА МОВА)

1. Островська І.Г. Тексти актуальної соціально-економічної тематики для поглибленого вивчення німецької мови. – Київ: КНЕУ, 2004. – 262 с
2. Deutsch – Land und Leute: Підручник з німецької мови. / Кунч Л., Різванова Е., Тимченко Є. – К. – РВВ "Заповіт" МГП "Інформ ВТ сервіс", 1993 – 374 с
3. Євгіненко Д.А. Практична граматики німецької мови./Євгіненко Д.А., Артамоновська С.А., Білоус О.І. Вінниця: Нова книга, 2008. – 300 с
4. Кудіна О., Феклістова Т. Німецька мова для початківців: підручник для студ. вищ. навч. закл./О.Ф.Кудіна, Т.О.Феклістова. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 520 с.
5. Куленко В.Є., Власов Є.Н. Підручник для вивчаючих німецьку мову як другий фах. / Куленко В.Є., Власов Є.Н. Вінниця: Нова книга, 2001. – 414 с

Допоміжна

1. Кияк Т.Р., Огуй О.Д., Науменко А.М. Теоря та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с.
2. Luscher R. Ubungsgrammatik fur Anfanger. – Ismaning: Verlag fur Deutsch, 2003
3. Tatsachen uber Deutschland, Frankfurt/Main: Societats-Verlag, 2000
4. Phonethek intensiv. Aussprachetraining. U.Hirschfeld, K.Reinke, E.Stock. -Berlin:

Langenscheidt, 2007. – 176 S.

5. Німецька мова: поглиблений курс: підручник / Г. П. Ятель, І. О. Гіленко, Т. С. Мироненко. – К.: Вища шк., 2002. – 214 с.

6. Євгененко Д.А., Білоус О.М., Гуменюк О.О., Зеленко Т.Д., Кубинський Б.В., Білоус О.І., Артамоновська С.П. Практична граматики німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. 2-е видання, виправлене та доповнене. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 400с.

Аудіо-та відео

1. Optimal A1-B 1
2. Aspekte A1-B1
3. Auf dem Wegen A1-B1
4. Begegnungen A1-B1
5. Delfm A1-B1
6. Deutsch 20 Minuten A1
7. Deutsch im Spiel A2
8. Deutsch rapid A2-B1
9. Marktplatz (1-15)
10. Nachrichten: Deutsche Welle

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінювання знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінювання	
	позитивні	негативні
1	2	3
90–100	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання можуть містити незначні неточності</p>
75–89	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання містять певні неточності</p>
50–74	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
25–49	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
10–24	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
5–9	<ul style="list-style-type: none"> — знання основних фундаментальних положень матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати

		прості практичні задачі
1	2	3
0-4	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – не вміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки вступного випробування замість НМТ та фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра в шкалу 100–200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту ННІ СГТ.

Протокол № 2 від 18 березня 2025 р.

Голова вченої ради навчально-наукового інституту
соціально-гуманітарних технологій,
голова фахової атестаційної комісії

Андрій КІПЕНСЬКИЙ

Прикладна та комп'ютерна лінгвістика

АНОТАЦІЯ

Метою вступного випробування є комплексна перевірка знань вступників, які вони отримали в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою та навчальними планами відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст». Вступник повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовані уміння та знання й здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідного рівня.

Фахівець з прикладної лінгвістики повинен мати базові знання з англійської мови, включаючи курс лексики, граматики та усного мовлення, знати особливості об'єктно-орієнтованого програмування, вміти написати нескладний код та розуміти основні задачі прикладної лінгвістики.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію «Національного технічного університету» Харківського політехнічного інституту.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне випробування включає зміст нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки:

1. Вступ до спеціальності.
2. Математичні основи лінгвістики.
3. Практичний курс англійської мови

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

1. Вступ до спеціальності

1. Різні підходи до визначення терміну «прикладна лінгвістика». Об'єкт та предмет дослідження прикладної лінгвістики. Зв'язок прикладної лінгвістики з іншими галузями знань.

2. Історія розвитку прикладної та комп'ютерної лінгвістики. Періодизація розвитку. Стан розвитку прикладної та комп'ютерної лінгвістики в Україні та в світі.

3. Соціолінгвістика як один з напрямків прикладної лінгвістики.
4. Психолінгвістика як один з напрямків прикладної лінгвістики.
5. Комунікативна лінгвістика як один з напрямків прикладної лінгвістики.
6. Когнітивна лінгвістика як один з напрямків прикладної лінгвістики.
7. Антрополінгвістика як один з напрямків прикладної лінгвістики.
8. Лінгвокультурологія як один з напрямків прикладної лінгвістики.
9. Лінгвіодидактика як один з напрямків прикладної лінгвістики.
10. Лексикографія як один з напрямків прикладної лінгвістики.
11. Перекладознавство як один з напрямків прикладної лінгвістики.
12. Інтерлінгвістика як один з напрямків прикладної лінгвістики.
13. Комп'ютерна лінгвістика як один з напрямків прикладної лінгвістики.
14. Термінознавство та термінографія як напрямки прикладної лінгвістики.
15. Мовна кодифікація як один з напрямків прикладної лінгвістики.
16. Теорія письма як один з напрямків прикладної лінгвістики.
17. Структурна і математична лінгвістика як напрямки прикладної лінгвістики
18. Визначення поняття «інформація». Види та властивості інформації.

Співвідношення понять «інформація», «данні», «знання».

19. Інформаційні процеси, ресурси, послуги, технології. Інформаційне суспільство. Інформаційна культура.

20. Двійкове кодування: основні поняття, одиниці виміру інформації.

21. Визначення основних понять: «мова», «алфавіт», «слово», «граматика», «синтаксис», «семантика», «прагматика» та ін. Підходи до визначення поняття «природна мова». Рівні природної мови.
22. Підходи до визначення поняття «штучна мова». Класифікація штучних мов.
23. Мови програмування як один з різновидів штучних мов. Рівні мови програмування.
24. Виникнення природних та штучних мов. Основні відмінності між ними.
25. Графематичний аналіз текстової інформації: основні завдання, методи та труднощі.
26. Морфологічний аналіз текстової інформації: основні завдання, методи та труднощі.
27. Синтаксичний аналіз текстової інформації: основні завдання, методи та труднощі.
28. Машинний переклад: історія виникнення та розвитку. Види, підходи та технології машинного перекладу. Класифікація систем машинного перекладу.
29. Види та характеристики інформаційного пошуку. Моделі інформаційного пошуку. Інформаційно-пошукові мови. Пошуковий образ документа.
30. Автоматизоване анотування та реферування: визначення основних понять, етапи процесів анотування та реферування. Основні вимоги до систем автоматичного анотування та реферування.
31. Завдання та технології автоматичної генерації текстів. Етапи процесу генерації текстів. Компоненти системи генерації текстів.
32. Принцип роботи запитально-відповідної системи, її компоненти. Види запитально-відповідних систем.
33. Аналіз тональності текстів: основні поняття, підходи, методи, системи.
34. Автоматична класифікація, індексація, рубрикація документів: основні поняття, підходи, методи, системи.
35. Корпусні дослідження в лінгвістиці.
36. Автоматизоване виправлення помилок у текстах.

2. Математичні основи лінгвістики

1. Множини. Способи завдання множин.
2. Основні поняття теорії множин (рівність множин, включення множин, універсальні та пусті множини, ступінь множини).
3. Геометрична інтерпретація множин.
4. Операції на множинах.
5. Алгебра множин (пріоритет операцій, тотожності алгебри множин).
6. Алгебра множин. Яким чином можна графічно представити і довести закони й тотожності алгебри множин.
7. Безкінечні множини. Лічильні й континуальні множини, потужність.
8. Відношення. Декартів добуток множин, n-арне відношення, бінарне відношення, способи завдання відношень, приватні випадки відношень.
9. Способи завдання бінарних відношень.
10. Операції над відношеннями. Зворотне відношення, композиція відношень, ступінь відношення, перетин відношень, фактор-множина.
11. Властивості відношень. Рефлексивність, антисиметричність.
12. Властивості бінарних відношень. Транзитивність, асиметричність.
13. Властивості бінарних відношень. Антирефлексивність, симетричність.
14. Властивості бінарних відношень. Антитранзитивність, рефлексивність.
15. Відношення еквівалентності, класи еквівалентності.
16. Частковий порядок, точний порядок, порівнянні та непорівнянні елементи.
17. Відношення еквівалентності, порядку, толерантності.
18. Функціональні відношення. Області визначення та значень.
19. Функціональні відношення. Види відображень.
20. Реляційна модель даних. Кортеж, домен, атрибут.

21. Реляційна модель даних. Теоретико-множинні операції реляційної алгебри.
22. Реляційна модель даних. Спеціальні операції реляційної алгебри.
23. Алгебраїчні операції та їх властивості.
24. Поняття алгебраїчної структури. Алгебраїчна структура, підструктура.
25. Найпростіші алгебраїчні структури. Напівгрупа, моноїд, група.
26. Кільця та поля.
27. Решітки.
28. Бінарні відношення.
29. Способи завдання бінарного відношення.
30. Подвійність, самоподвійність.
31. Диз'юнктивне та кон'юнктивне розкладання.

3. Практичний курс англійської мови

1. About Myself (My Life). The Noun. The Category of Number.
2. My Friend: Character and Appearance. The Noun. The Category of Gender.
3. An Ideal Person. The Noun. The Category of Case.
4. A Negative 'Ideal'. The Adjective.
5. A Famous Fiction Character. The Adverb.
6. An Ideal Man or Woman. Degrees of Comparison of Adjectives.
7. A Famous Person: Character and Appearance. Degrees of Comparison of Adverbs.
8. Clothes: What to Wear (*Age*). Pronouns.
9. Clothes: What to Wear (*Activity*). Indefinite Pronouns.
10. Someone Who Works Hard All His Life to Become Known... Possessive Pronouns.
11. All That Glitters Is Not Gold. Negative Pronouns.
12. Clothes Make the Man. Reflexive Pronouns.
13. My Favorite Kind of Traveling. Numerals.
14. Traveling by Train. The Verb to Be.
15. Traveling by Plane. There is/are
16. Traveling by Sea. Imperative Mood.
17. At the Customs. The System of Tenses.
18. Booking a Room at a Hotel. The System of Present Tenses.
19. My Favorite Place. The System of Past Tenses.
20. My Native City/Town. The System of Future Tenses.
21. Guess the Country. Present Simple/ Present Continuous.
22. The Weather. Present Perfect/Past Simple.
23. What Wonderful Weather We are Having Today. Past Continuous.
24. What Terrible Weather We are Having Today. Past Perfect.
25. My Family. Future Simple.
26. My Childhood. Future Perfect.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Vince M. *Advanced Language Practice* / M. Vince. – Macmillan, 2014. – 326 p
2. Evans V. *Upstream Advanced* / V. Evans, L. Edwards. – Express Publishing, 2014. – 262 p.
3. Черноватий Л.М. *Практичний курс англійської мови : підручник. Ч. 4* / Л.М. Черноватий та ін. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 608
4. *Прикладна лінгвістика: навчальний посібник/ МОН України, Уманський держ. пед. ун.-т. імені Павла Тичини/; упорядник: Н. А. Цимбал. – Умань: Візаві, 2019. – 106 с*

5. Вступ до прикладної лінгвістики : навч. посіб. / Л. А. Васенко. – Х. : Підручник НТУ "ХПІ", 2014. – 228 с. – ISBN 617-687-038-8

6. Кублій, Л. І. (2016). Дискретна математика.

7. Харченко, В. М. (2022). Практикум з дискретної математики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінювання знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінювання	
	позитивні	негативні
1	2	3
90–100	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання можуть містити незначні неточності</p>
75–89	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання містять певні неточності</p>
50–74	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
25–49	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
10–24	<ul style="list-style-type: none"> – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
5–9	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати

		прості практичні задачі
1	2	3
0-4	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки вступного випробування замість НМТ та фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра в шкалу 100–200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту ННІ СГТ.

Протокол № 2 від 18 березня 2025 р.

Голова вченої ради навчально-наукового інституту
соціально-гуманітарних технологій,
голова фахової атестаційної комісії

Андрій КІПЕНСЬКИЙ

Психологія

АНОТАЦІЯ

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен:

Знати: морфофункціональні особливості нервової системи, еволюцію людини, філогенез психіки, сфери застосування знань та умінь з психології, психологічні аспекти поведінки людини.

Вміти: застосовувати загально-теоретичні та прикладні знання при розробці конкретних проектів з психологічної проблематики; інтерпретувати отримані результати у відповідності з поставленим завданням.

Вступне фахове випробування включає зміст нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки:

- Вступ до психології.
- Загальна психологія;
- Анатомія та еволюція нервової системи людини
- Антропологія
- Зоопсихологія та порівняльна психологія

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ до психології. Загальна психологія.

Завдання: Курс входить до блоку обов'язкових загальноосвітніх дисциплін, що викладаються для студентів, що навчаються за спеціальністю «Психологія» ННІ соціально-гуманітарних технологій НТУ «ХПІ». «Вступ до психології. Загальна психологія» дає майбутньому фахівцеві-психологу уявлення про розвиток психіки людини, взаємозв'язок побутової та наукової психології, розділів практичної психології, етичного кодексу психолога. Майбутній фахівець-психолог повинен знати «Вступ до психології. Загальна психологія» для майбутнього навчання та розуміння інших курсів психології. Дисципліна вивчається шляхом розкриття сутності навчальних тем курсу на лекціях та закріплення теоретичного матеріалу на практичних заняттях. Теоретична частина курсу включає уявлення про загальну природу психічного, формує систему знань і мінімальну сукупність вмінь та навичок щодо розуміння походження і розвитку людини протягом усього життя. Практична частина курсу розрахована на закріплення теоретичних положень дисципліни та набуття й відпрацювання умінь і навичок, що були отримані студентами на теоретичних заняттях. Методичним забезпеченням дисципліни є навчальна програма, підручники та роботи видатних психологів.

Зміст дисципліни розкривається в темах: Предмет і задачі психологічної науки і практики. Виникнення і розвиток психіки. Свідомість і несвідоме. Поняття, завдання та розділи практичної психології. Психопрофілактика, її завдання. Психодіагностика, її завдання. Психоконсультація, її завдання. Психокорекція, її завдання. Психотерапія, її завдання. Етичний кодекс психолога. Професіограма психолога. Модель спеціаліста-психолога. Методи, які використовує психолог. Індивідуальна та групова робота психолога. Поняття та структура психіки. Особливості психічних процесів та властивостей особистості.

Рекомендована література:

1. Москалець В. П. Загальна психологія: Підручник. Київ: Ліра-К, 2022. 562 с..
2. Варій М. Й. Загальна психологія: Підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 968 с.
3. Максименко С. Д., Зайчук В. О., Клименко В. В. та ін. Загальна психологія: Підручник / За ред. С. Д. Максименка. Вінниця: «Нова книга», 2004. 704с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія [Текст] : навч. Посібник. 3-тє вид., перероб. і доп. К. : ЦУЛ, 2016. 272 с.
5. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навчальний посібник. Київ: «Вища школа», 2004. 479 с.
6. Савчин М. В. Загальна психологія: Підручник. 2-ге вид. доповн. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 344 с.
7. Савчин М. Загальна психологія [Текст]: підручник. 3-тє вид., стер. К.: Академія, 2020. 344 с.
8. Гроф С. Психологія майбутнього: уроки з сучасних досліджень свідомості. Львів: Афіша, 2015. 328 с.

2. Анатомія центральної нервової системи та вищої нервової діяльності

Завдання. Предмет навчальної дисципліни – *анатомія центральної нервової системи та вищої нервової діяльності нервової системи* - комплексна дисципліна, що досліджує морфофункціональні особливості нервової системи та її відділів окремо. У рамках курсу розглядається базова інформація стосовно анатомічних та фізіологічних характеристик нервової системи на різних рівнях її організації. Матеріал курсу містить інформацію про еволюційне походження нервової системи людини та етапи її удосконалення. Програма курсу умовно поділена на дві частини. Перша частина присвячена вивченню анатомії та фізіології нервової тканини, морфофункціональних характеристик відділів нервової системи, а нейробіологічних основ у проявах психічної діяльності. Детально вивчається та аналізується інформація про нервові клітини, процеси збудження та гальмування у нервовій системі. Розглядаються морфофункціональні характеристики відділів головного мозку, вікові особливості розвитку нервової системи та механізми і типи інервації органів. Друга частина курсу присвячена вивченню еволюції нервової тканини та відділів нервової системи. Аналізується інформація про фактори удосконалення нервової системи, етапи формування на різних рівнях організації живого.

Зміст дисципліни розкривається в темах: Введення в курс Історія анатомії. Наукові галузі анатомії людини. Анатомія нервової тканини. Нейрон. Глія. Синапс. Трансмембранний транспорт. Потенціал спокою. Потенціал дії. Збудження та гальмування у функціонуванні центральної нервової системи. Гальмування у нервовій системі. Розвиток нервової системи. Еволюція нервової системи. Дегенерація та регенерація нервової тканини. Спинний мозок. Головний мозок. Стовбур головного мозку. Проміжний мозок. Нова кора головного мозку. Вегетативна нервова система. Теорії болю.

Рекомендована література:

1. Хавіна І. В. Анатомія центральної нервової системи та вищої нервової діяльності: навчальний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія» / І. В. Хавіна, Ю. Г. Чебакова. – Харків : НТУ «ХП», 2023. – 225 с.
2. Хавіна І. В. Анатомія нервової системи та вищої нервової діяльності: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія» / І.В. Хавіна, Т. В. Гура, Л. В. Беляєва. – Харків : НТУ «ХП», 2017. – 36 с.
3. Хавіна І. В. Методичні вказівки та контрольні завдання з курсу «Анатомія нервової системи та вищої нервової діяльності»: для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія» денної та заочної форм навчання / І. В. Хавіна. – Харків : НТУ «ХП», 2017. – 36 с.

4. Анатомія нервової системи та вищої нервової діяльності: навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія» / уклад. І. В. Хавіна, Т. В. Гура, Ю. Г. Чебакова. – Харків : НТУ «ХП», 2020. – 103 с.

5. Хавіна І. В. Методичні вказівки та контрольні завдання з курсу «Основи біології та генетики людини»: для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» зі спеціальності 053 «Психологія» денної та заочної форм навчання / уклад. І. В. Хавіна, Ю. Г. Чебакова. – Харків : НТУ «ХП», 2020. – 26 с.

Додаткова література

1. Анатомія людини : підручник / І. Я Коцан, В. О. Гринчук, В. Х. Велемець [та ін.]. – Луцьк : Волин. НУ імені Лесі Українки, 2010. – 890 с.

2. Музика Ф. В. Анатомія людини : навч. посіб. / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Кудериб Т. М. – Львів : ЛДУФК, 2014. – 359 с.

3. Музика Ф. В. Тестові завдання з дисципліни «Анатомія людини» / Музика Ф. В., Кулітка Е. Ф., Гриньків М. Я. – Львів : ЛДУФК, 2012. – 130 с.

4. Самусев Р. П. Атлас анатомії людини : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Р. П. Самусев, В. Я. Липченко. – Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2011. – 751 с.

5. Сидоренко П. І. Анатомія та фізіологія людини / П. І. Сидоренко, Г. О. Бондаренко, С. О. Куц. – Вид. 4-е, випр. – Київ : Медицина, 2012. – 199 с.

6. Черкасов В. Г. Анатомія людини : навч. посіб. / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. – Вінниця : Нова Книга, 2011. – 639 с

3. Антропологія

Завдання. Предмет навчальної дисципліни – антропологія - комплексна дисципліна, що досліджує еволюцію людини, утворення рас та нормальні варіації фізичної будови людини. Сучасний спеціаліст у галузі психології повинен володіти науковою інформацією про походження людини, етапи становлення її як соціальної істоти, бути ознайомлений з причинами утворення різних соціальних систем та особливостями утворення ієрархій біологічних предкової людини та інш. У рамках курсу пропонується розглядати базову інформацію стосовно антропології. Програма курсу умовно поділяється на три частини. Перша частина присвячена антропогенезу. Детально вивчається та аналізується інформація про фактори та етапи антропогенезу, еволюцію приматів, розглядаються аспекти еволюції сучасної людини. Друга частина курсу присвячена вивченню етнічної антропології. Розглядаються причини утворення різних рас, расові ознаки та їх кореляція з психологічними особливостями індивіда. Третя частина присвячена морфології людини та містить інформацію про вікову та конституційну антропологію. Матеріал заключної лекції узагальнює здобуті знання щодо еволюції людини.

Зміст дисципліни розкривається в темах: Антропологія – комплексна наука про людину. Еволюційне вчення. Антропогенез. Еволюція приматів. Антропогенез. Етапи антропогенезу. Сучасна людина та еволюція. Антропогенез. Етапи антропогенезу. Етнічна антропологія. Поняття раси людини. Расоутворення. Расові ознаки. Етнографія. Морфологія людини. Періоди онтогенезу. Екологічні аспекти конституції. Біологічна мінливість в популяціях сучасної людини. Соціальна антропологія. Педагогічна антропологія.

Рекомендована література:

1. Поправко О. В. Антропологія : навчальний посібник / О. В. Поправко. – Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2016. – 285 с.

2. Робочий зошит з курсу «Антропологія» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія» / уклад. І. В. Хавіна. – Харків : НТУ «ХП», 2023. – 34 с

Додаткова література

1. Борисова, О. В. Соціальна антропологія [Текст] : навчальний посібник / О. В. Борисова ; Луганський нац. аграрний ун-т. – Київ : Кондор, 2016. – 223 с.
2. Мариняк Я. О. Етнокультурологія та антропологія [Текст] : навчально-методичний посібник / Я. О. Мариняк ; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : [Вектор], 2014. – 180 с.
3. Помогайбо, В. М. Генетика людини [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Помогайбо, А. В. Петрушов. – Київ : Академія, 2011. – 278 с.
4. Помогайбо, В. М. Основи антропогенезу [Текст] : підручник / В. М. Помогайбо, А. В. Петрушов, Н. О. Власенко. – К. : Академвидав, 2015. – 144 с.
5. Неведомська Є. О. Антропологія: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Є. О. Неведомська, І. М. Маруненко. - К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2013. - 40 с.

4. Зоопсихологія та порівняльна психологія

Завдання. Предмет навчальної дисципліни – зоопсихологія та порівняльна психологія як напрямок сучасної психології, що досліджує закономірності розвитку психіки в філогенезі, умови та передумови виникнення та розвитку психіки людини. У рамках курсу розглядається та аналізується дані сучасних етологічних та зоопсихологічних досліджень. Порівняльна психологія дає майбутньому фахівцеві-психологу уявлення про еволюцію розвитку психіки тварин, основні форми їх поведінки, формує знання про виникнення свідомості людини. Програма курсу умовно поділяється на три частини. Перша частина присвячена вивченню змін психіки людини упродовж онтогенезу. Друга частина курсу присвячена вивченню еволюції психіки людини та етапи її розвитку, метою третьої частини є вивчення філогенезу реакцій поведінки людини .

Зміст дисципліни розкривається в темах: Предмет, задачі і особливості порівняльної психології як науки. Історія порівняльних та зоопсихологічних досліджень. Проблема розвитку в психології. Успадковане та придбане у пренатальному розвитку поведінки. Розвиток психічної діяльності у ранньому постнатальному періоді. Порівняльний аспект. Розвиток психічної діяльності у ранньому постнатальному періоді. Онтогенетичний аспект. . Взаїмовідношення між компонентами раннього постнатального розвитку поведінки. Розвиток психічної діяльності в ігровому періоді. Елементарна сенсорна психіка. Перцептивна психіка. Перцептивна психіка. Еволюція психіки та антропогенез. Трудова діяльність. Еволюція суспільства. Проблема інстинкту та придбаних форм поведінки. Інстинктивна поведінка. Придбані форми поведінки.

Рекомендована література:

1. Доценко В. В. Зоопсихологія : навч. посіб. / В. В. Доценко ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2019. – 240 с.
2. Шевців М. В. Зоопсихологія з основами етології : підручник / М. В. Шевців, М. М. Філоненко. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 242 с.
3. Яцина О. Ф. Зоопсихологія : навчально-методичний посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ«Говерла», 2010. – 144 с.
4. Робочий зошит з курсу «Зоопсихологія та порівняльна психологія» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія» / уклад. І. В. Хавіна. – Харків : НТУ «ХП», 2022. – 38 с.

Додаткова література

1. Виноград О. В. Основи службової кінології : навч. посіб. / О. В. Виноград. – Хмельницький : Меркьюріті-Поділля, 2011. – 192 с.
2. Гайдук С. В. Основи дресирування, гігієни та годівлі службових собак : навч. посіб. / С. В. Гайдук. – Київ : Інтерсервіс, 2017. – 176 с.

Контрольні питання

1. Предмет і задачі психологічної науки і практики.
2. Виникнення і розвиток психіки.
3. Психопрофілактика, її завдання.
4. Психодіагностика, її завдання.
5. Психоконсультавання, її завдання.
6. Психокорекція, її завдання.
7. Психотерапія, її завдання.
8. Етичний кодекс психолога.
9. Професіограма психолога.
10. Методи, які використовує психолог.
11. Індивідуальна та групова робота психолога.
12. Введення в курс Історія анатомії.
13. Анатомія нервової тканини.
14. Збудження та гальмування у функціонуванні центральної нервової системи.
15. Еволюція нервової системи.
16. Дегенерація та регенерація нервової тканини.
17. Загальна характеристика та функції спинного мозку.
18. Головний мозок. Стовбур головного мозку.
19. Проміжний мозок.
20. Нова кора головного мозку.
21. Вегетативна нервова система.
22. Теорії болю.
23. Еволюційне вчення.
24. Антропогенез. Етапи антропогенезу.
25. Сучасна людина та еволюція.
26. Поняття раси людини. Расоутворення. Расові ознаки.
27. Періоди онтогенезу.
28. Соціальна антропологія.
29. Предмет, задачі і особливості порівняльної психології як науки.
30. Історія порівняльних та зоопсихологічних досліджень.
31. Розвиток психічної діяльності у ранньому постнатальному періоді
32. Онтогенетичний аспект розвитку людини.
33. Проблема інстинкту та придбаних форм поведінки.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінювання знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінювання	
	позитивні	негативні
1	2	3
90–100	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання можуть містити незначні неточності</p>
75–89	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання містять певні неточності</p>
50–74	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
25–49	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
10–24	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
5–9	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати

		прості практичні задачі
1	2	3
0-4	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки вступного випробування замість НМТ та фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра в шкалу 100–200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту ННІ СГТ.

Протокол № 2 від 18 березня 2025 р.

Голова вченої ради навчально-наукового інституту
соціально-гуманітарних технологій,
голова фахової атестаційної комісії

Андрій КІПЕНСЬКИЙ

Соціальна робота

АНОТАЦІЯ

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен:

знати:

- основні теоретичні положення у галузі соціального забезпечення та системи організації соціальних служб в Україні, враховуючи сучасні тенденції у сфері соціального забезпечення;
- етичні принципи та стандарти у професійній діяльності.

уміти:

- узагальнювати теоретичну інформацію;
- послідовно, логічно та аргументовано викладати навчальний матеріал та власні думки.
- реалізовувати набуті знання щодо соціального забезпечення в практичній діяльності.

Вступне фахове випробування включає зміст навчальних дисциплін професійної підготовки:

- «Політика соціального забезпечення і система організації соціальних служб в Україні».

Тести з соціального забезпечення складаються з 10 завдань різного рівня складності:

10 завдань першого рівня складності,

2 завдання другого рівня складності.

Завдання першого рівня складності передбачають, що абітурієнт серед наведених варіантів відповідей повинен обрати правильну. Завдання другого рівня складності передбачають розкриття основних понять, положень, принципів розвитку науки соціального забезпечення у формі письмової розгорнутої відповіді на відкрите питання.

Кожне правильно виконане завдання першого рівня складності оцінюється у 8 балів. Якщо завдання не виконано або виконано неправильно, воно оцінюється в 0 балів.

Завдання другого рівня складності оцінюється максимально у 10 балів.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне фахове випробування включає зміст навчальних дисциплін професійної підготовки:

«Політика соціального забезпечення і система організації соціальних служб в Україні».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Блок «Політика соціального забезпечення»

1. Сутність, основні принципи, об'єкти та основні категорії соціальної політики.
2. Суб'єкти соціальної політики (держава, партії, громадські рухи, об'єднання, спільності, групи тощо).
3. Організація Об'єднаних Націй як суб'єкт міжнародної соціальної політики.
4. Соціальна політика у системі суспільних відносин.
5. Соціальна політика та соціальна безпека.
6. Демографічні та етнографічні аспекти соціальної політики.
7. Основні механізми реалізації соціальної політики.

8. Соціальні програми, що мають загальнонаціональний характер.
9. Організаційно-правові форми соціального забезпечення.
10. Поняття соціального забезпечення як галузі знань та наукової дисципліни.
11. Предмет соціального забезпечення.
12. Українська система соціального забезпечення: сучасний стан.
13. Організаційно-правові форми соціального забезпечення.
14. Принципи права соціального забезпечення. Поняття, класифікація, характеристика.
15. Вітчизняні документи, що визначають соціальні стандарти життя населення.
16. Сутність та характеристики соціальної проблеми.
17. Обов'язкове соціальне страхування та його види.
18. Поняття соціальних ризиків та страхових випадків.
19. Обов'язкове пенсійне страхування.
20. Показники та індикатори людського розвитку.
21. Сучасне розуміння свободи та соціальної справедливості.
22. Кількісні показники майнової нерівності в суспільстві.
23. Перелік джерел складових суспільного добробуту.
24. Сучасна парадигма соціальної держави.
25. Характерні риси соціальної структури українського суспільства в сучасних умовах.
26. Поняття "національний капітал" суспільства.
27. Бідність як соціальна проблема.
28. Роль держави у здійсненні соціальної політики.
29. Вплив процесів глобалізації на державу та соціальну політику.
30. Характеристика основних соціальних проблем глобалізації.

Блок «Система організації соціальних служб в Україні»

1. Правові і теоретичні засади створення та функціонування соціальних служб в Україні
2. Система організації соціальних служб в Україні
3. Технології, форми і методи роботи соціальних служб
4. Принципи побудови та функціонування соціальної служби.
5. Основи законодавства України щодо адміністрування та функціонування соціальних служб.
6. Напрямки роботи соціальних служб в Україні.
7. Структура та менеджмент системи державних соціальних служб.
8. Форми та принципи взаємодії соціальних служб у вирішенні проблем, що зумовлюють складні життєві обставини
9. Методи та форми профілактично-корекційної, лікувально-оздоровчої та реабілітаційної роботи із різними категоріями населення в умовах спеціалізованих служб.
10. Історія та етапи створення системи державних та недержавних організацій, які надають соціальні послуги.
11. Роль держави у наданні соціальних послуг.
12. Недержавні форми надання соціальних послуг.
13. Поняття державної допомоги та її класифікація. Одноразова та щомісячна допомога.
14. Компенсаційні виплати: поняття та підстави для їх отримання.
15. Право на безкоштовну медичну допомогу та лікування.
16. Види безкоштовної медичної допомоги.
17. Поняття та принципи соціального обслуговування.
18. Професійне навчання та працевлаштування інвалідів.
19. Загальна характеристика системи пільг як одного із способів соціальної підтримки населення.
20. Класифікація пільг у системі соціального забезпечення.
21. Коло осіб, які користуються пільгами у системі соціального забезпечення.
22. Благодійність як форма соціального забезпечення.
23. Соціальні ролі ринку, держави й громадянського суспільства.

24. Волонтерські організації та їх значення для соціального забезпечення.
25. Негативні ефекти роботи системи соціальних служб.
26. Шляхи подолання негативних ефектів роботи соціальних служб.
27. Особливості роботи недержавних соціальних служб та їх співпраця з іншими організаціями.
28. Забезпечення роботи соціальних служб різних форм власності в Україні.
29. Забезпечення роботи соціальних служб різних форм власності в країнах Європи
30. Перспективи розвитку соціальних служб в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Блок I. «Політика соціального забезпечення»

1. Конституція України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 19.02.2021)
2. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: навч. посіб. / Н. Б. Болотіна. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2008. – 663 с.
3. Лата Н. Ф. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. / Н. Ф. Лата, О. С. Андреева; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 147 с.
4. Лопушняк Г. С. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 372 с.
5. Право соціального забезпечення України: підручник / [Пилипенко П. Д. та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – 4-те вид., переробл. і допов. – К.: Ін Юре, 2014. – 476 с.
6. Соціальна політика / за заг. ред. В.М. Пічі та Я.Б. Турчин. Львів : Новий світ, 2018. 318 с.
7. Соціальний захист населення України: навч. посіб. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підготовки кадрів держ. служби зайнятості України; авт.-упоряд.: І. Ф. Гнибіденко; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К.: Вид-во НАДУ, 2010. – 212 с.
8. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення. навч. посібник / Б. І. Сташків.– К.: Знання, 2005. – 405 с
9. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти: монографія / С. М. Синчук; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – 421 с.
10. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. / В. В. Утвенко. – Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. – 248 с. – Бібліогр.: с. 239–247.

Блок II. «Система організації соціальних служб в Україні»

1. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоді».
2. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні».
3. Закон України «Про благодійництво та благодійні організації».
4. Закон України «Про соціальні послуги».
5. Закон України «Про охорону дитинства».
6. Іванова О. Соціальна політика в Україні: Теоретичні аспекти: Курс лекцій. – К.: КМ Академія, 2003.
7. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: Навч.-метод. комплекс /Автор.-упоряд.: О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський та інші. /За заг. ред.: І. Д. Зверевої, Ж. В. Петрочко - К.: Фенікс, 2007. - 528 с.
8. Кравченко Р. Погляд недержавних організацій, що представляють інтереси інвалідів із розумовою відсталістю, щодо перспектив реалізації Закону України «Про соціальні послуги» // Соціальна політика і соціальна робота. — 2003. — № 1.

9. Кравченко Р., Кабаченко Н., Васильченко О. Розвиток недержавних організацій соціальної сфери // Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. В. І. Полтавця. – К.: КМ Академія, 2000.
10. Тимошко Г. М. Організація діяльності державних і спеціалізованих служб : навчальний посібник / Г. М. Тимошко. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. – 248 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінювання знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінювання	
	позитивні	негативні
1	2	3
90–100	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання можуть містити незначні неточності</p>
75–89	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання містять певні неточності</p>
50–74	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
25–49	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
10–24	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
5–9	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати

		прості практичні задачі
1	2	3
0-4	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – не вміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки вступного випробування замість НМТ та фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра в шкалу 100–200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту ННІ СГТ.

Протокол № 2 від 18 березня 2025 р.

Голова вченої ради навчально-наукового інституту
соціально-гуманітарних технологій,
голова фахової атестаційної комісії

Андрій КІПЕНСЬКИЙ

Соціологія управління

АНОТАЦІЯ

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен знати:

- об'єкт, предмет, функції та структуру соціологічного знання;
- базисні структурні елементи соціального простору;
- базисні поведінкові форми соціального;
- основні типи суспільств та теорії, які пояснюють зміни у суспільствах, володіти основними категоріями соціальної динаміки, знати форми та фактори соціальних змін;
- функції особистості, структурні елементи, розуміти роль процесів соціалізації та виховання у механізмі формування особистості; розуміти сутність девіації та знати види девіантної поведінки.

вміти:

- пояснювати процеси соціальної мобільності і соціальної стратифікації за допомогою базисних структурних елементів соціального простору;
- надавати характеристику основним соціальним інститутам суспільства, визначити їхні основні структурні елементи та загальні функції;
- робити порівняльну характеристику суспільств різних типів;
- описувати структурні елементи особистості, пояснювати зв'язок особистості з суспільством, виділяти основні чинники та етапи соціалізації.

Вступне фахове випробування включає зміст нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки: загальна соціологічна теорія.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію «Національного технічного університету» Харківського політехнічного інституту.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ЗАГАЛЬНА СОЦІОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ

Тема 1. Загальна характеристика соціології як наукової дисципліни.

1. Об'єкт соціології. 2. Предмет соціології. 3. Функції та структура соціологічного знання. 4. Особливості пізнавального процесу в соціології 5. Конкретно-соціологічні дослідження.

Тема 2. Соціальний простір та базові структурні елементи соціального.

1. Складові соціального простору та основи теорії соціальної мобільності: соціальні позиції та соціальні дистанції, вісі соціального простору. Соціальна мобільність 2. Соціальні статуси: поняття й види. 3. Соціальні групи: соціальні ознаки і формування соціальних груп, типологія груп, властивості груп.

Тема 3. Соціальні дії та соціокультурні регулятори поведінки.

1. Соціальне як діяльність: поняття соціального поля, соціальних практик і соціальних ролей, поняття соціальної дії як базової форми соціального та елементарної категорії соціології, теорія соціальної дії М. Вебера. 2. Соціальні взаємодії: поняття й структура соціального зв'язку, соціальні контакти та спорадичні зв'язки, інституалізовані зв'язки і соціальні відносини. 3. Культура як регулятор соціальних зв'язків: соціокультурний підхід в соціології, форми та види культур, культурний процес і цивілізація, роль культури в регуляції соціальних дій (основи теорії Т. Парсонса), основні види регуляторів – значення, цінності, норми.

Тема 4. Соціально-класова структура суспільства.

1. Поняття соціальної структури суспільства. Морфологічна і регулятивна складова. Види соціальних структур. Проблема соціологічного вимірювання соціальних структур. 2.

Соціальна стратифікація: поняття природної і соціальної нерівності; конфліктологічне і функціональне пояснення нерівності, критерії стратифікації, історичні системи стратифікації, коливання (флуктуація) профілів стратифікації. 3. Класи і класові теорії. 4. Соціологічна характеристика вищого, середнього, нижчого класів і андеркласу. 5. Методи дослідження класової структури: об'єктивний метод, суб'єктивний метод, метод оцінки репутацій (метод Уорнера). 6. Трансформація соціально-класової структури України в 90-і рр. ХХ ст. і на початку 2000-х рр.

Тема 5. Етнічна структура суспільства.

1. Поняття етносу. Етнічні ознаки: об'єктивно-біологічні (расово-антропологічні) риси, об'єктивно-культурні ознаки, суб'єктивний критерій (самоідентифікація). 2. Рівні етнічності та генезис етнічної структури: суперетноси, етнічна структура суспільства (нації-держави), субетноси. 3. Етнічна структура України: склад, динаміка (за даними переписів населення), характеристика міжетнічних відносин. 4. Етнічні відносини та методи їх вимірювання: безконфліктні відносини, внутрішньо напружені відносини, ескалація конфлікту, інституціолізовані форми етнічного насильства, знищення або витіснення етносу (етноцид, геноцид, етнічна чистка), шкала Богардуса та її застосування для виміру стану міжетнічних відносин.

Тема 6. Демографічна, професійно-посадова і соціально-територіальна структури суспільства.

1. Загальні уявлення про демографічну структуру: вікові та гендерні групи, специфіка гендерної та вікової ідентичності, гендерні та вікові відносини та їх трансформація у сучасному суспільстві. 2. Демографічні піраміди суспільства і специфіка демографічної структури українського суспільства. 3. Загальні уявлення про професійно-посадову структуру: розподіл праці і утворення професійної структури, трансформація професійної структури в індустріальних суспільствах, престиж професії. 4. Характер та зміст праці, складність і кваліфікація трудових функцій, рівень інтелектуальності праці, управлінські функції, розподіл праці за секторами і галузями народного господарства, технічна озброєність, рівень загальної та спеціальної освіти, професійний стаж. 5. Загальні уявлення про соціально-територіальну структуру: сільські та міські спільноти, регіональні групи та принципи регіоналізації. 6. Соціально-територіальна структура українського суспільства.

Тема 7. Соціальні інститути.

1. Інститути як форма соціального: загальне визначення, внутрішня структура та основні функції соціальних інститутів. 2. Типологія інституцій: за характером основної функції, за ознаками офіційності та легітимності. 2. Інституційна структура суспільства. 3. Інституційні зміни: структура процесу інституціоналізації; деінституціоналізація, її форми та наслідки.

Тема 8. Соціальні організації.

1. Загальні явлення про соціальні організації: сутність, призначення, розповсюдженість у сучасному суспільстві, типи і види. 2. Загальні риси та властивості соціальних організацій: організаційний ефект, цілеспрямованість, керованість (управління), ієрархічність та структурованість, унормування діяльності, членство в організаціях, ідентичність. 3. Зміни та оптимізація в організаціях: кадрові зміни, структурні зміни, зміни „м'якої” складової, орієнтація на бюрократичну або демократичну моделі організації, проблема узгодження формальної і неформальної структур.

Тема 9. Суспільство як форма соціального.

1. Поняття суспільства як нації-держави і системи соціальних відносин, Т. Парсонс про соціетальні системи та соціетальні ознаки суспільства. 2. Пошук соціетальних факторів в різних соціологічних теоріях: протосоціологічні ідеї (природна спільність, політичний зв'язок), ідея громадянського суспільства (соціальний зв'язок як фундамент суспільства), ідея солідарності (теорія Е. Дюркгейма), функціоналістське пояснення цілісності та загальна структура суспільства. 3. Історичні типи суспільств: традиційне, індустріальне й постіндустріальне суспільства.

Тема 10. Зміни у суспільствах.

1. Поняття соціальних змін. 2. Типи та форми прояву соціальних змін. 3. Теоретичні пояснення змін у суспільствах: концепція соціального прогресу, теорії природної соціальної еволюції, історичного матеріалізму, циклічні концепції, теорії, що виходять з фактору агентності, культурологічні концепції, теорії модернізації та акультурації. 4. Форми і фактори соціальних змін: інноваційно-еволюційний розвиток, об'єктивні соціальні процеси, революції, об'єктивні і суб'єктивні, зовнішні і внутрішні фактори соціальних змін, роль соціальних рухів у соціальній динаміці.

Тема 11. Особистість і девіантна поведінка.

1. Особистість як соціальна одиниця: поняття людини і особистості, типове і індивідуальне в особистості, функції та структура особистості. 2. Соціалізація і виховання особистості. Пояснення механізму соціалізації. Детермінанти і інститути соціалізації. Виховання як процес цілеспрямованої соціалізації. 3. Девіантна поведінка: сутність, види, пояснення. 4. Соціальний контроль і санкції. 5. Злочин як форма девіантної поведінки.

Тема 12. Глобалізація

Поняття та етапи глобалізації. Чинники глобалізації. Економічні, політичні та культурні наслідки глобалізації. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

1. Виникнення соціології як науки про суспільство.
2. Структура соціологічного знання.
3. Функції соціології.
4. Співвідношення соціології з іншими суспільними науками.
5. Макросоціологічний і мікросоціологічний підходи до аналізу суспільства.
6. Підхід до аналізу суспільства.
7. Сутність, етапи та види соціологічного дослідження.
8. Методи та засоби збору соціологічної інформації.
9. Поняття, форми та функції культури.
10. Базисні елементи культури.
11. Поняття індивіда, індивідуальності та особистості. Їх співвідношення.
12. Соціальні статуси та соціальні ролі. Види соціальних статусів.
13. Структура особистості. Ієрархія потреб по А. Маслоу.
14. Соціалізація особистості. Етапи, структура, агенти, механізми соціалізації.
15. Поняття «соціальна спільнота» та «соціальна група». Види соціальних груп.
16. Поняття «соціальна стратифікація». Види та історичні типи соціальної стратифікації.
17. Соціальна стратифікація сучасного західного суспільства.
18. Поняття «клас». Основні підходи для вивчення класів.
19. Особливості соціальної стратифікації сучасного українського суспільства.
20. Соціальна мобільність. Її види.
21. Поняття «етнос». Історичні типи етносів.
22. Поняття, основні елементи, види соціального інституту.
23. Функції і дисфункції соціальних інститутів.
24. Процес інституціалізації. Основні етапи інституціалізації.
25. Соціальна організація: поняття, елементи, види.
26. Інститут освіти: його мета, функції та проблеми розвитку в Україні.
27. Шлюб і сім'я як соціальні інститути. Типи та функції сім'ї.
28. Тенденції розвитку соціального інституту сім'ї у сучасному світі.
29. Суспільство як соціальна система та його характеристики.
30. Основні концепції соціальних змін.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Штомпка Пйотр Соціологія. Аналіз суспільства. - Львів: Колір ПРО, 2020. - 800 с.
2. Лукашевич М.П. Соціологія. Загальний курс : підручн. // М. П. Лукашевич, М. В. Туленков. – Вид. 4-те. – 2023. - 408 с.
3. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституціоналізації : моногр. – К.: Ін-т соціології НАН Укр., 2022. – 330 с. URL: <https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maketaganti-soczmin-dlya-tipografii.pdf>
4. Гуменюк Л. Й. Соціологія : хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.1. – Львів: ЛьвДУВС, 2019. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1/1/ГуменюкЛ.СОЦІОЛОГІЯ_хрестоматія_т.1.1.pdf
5. Соболевська М. Рефлексивні процеси в сучасній теоретичній соціології : навч. посібн. / М. Соболевська. – К : Міленіум, 2020. – 108 с.
6. Вербець В. В. Соціологія / В. В. Вербець, О. А. Субот, Т. А. Христюк. – К. : Кондор, 2021. – 552 с
7. Соціологія: теорії середнього рівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356 с. URL: <https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Sotsiologhiia-Teorii-serednoho-rivnia-za-redYU.F.-Pachkovskoho-Navch.-posibnyk-2020.pdf>
8. Історія української соціології. XIX-XXI : навч. посібн. / за ред. В. П. Степаненка і К. В. Батаєвої. – К. : Ін-т соціології НАН Укр., 2023. – 566 с.
9. Практикум з соціології для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / М. В. Бірюкова, В.О. Болотова, В.В. Бурега та ін.; під заг. ред. проф. Буреги В.В. – Х. : НТУ «ХП», 2015.
10. Тлдікін О. В. Соціологія права. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посібник / О. В. Тлдікін. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. – 144 с.
11. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. / Л. Д. Климанська, В. С. Савка. – Л.: Львівська політехніка, 2021. – 208 с.
12. Литвин А. П. Соціологія : навч. посібн. / А. П. Литвин, А. П. Яковенко. – Львів : Навий Світ – 2000, 2022. – 365 с.
13. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності / Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. — К : Інститут соціології НАН України, 2022. — 405 с.
14. Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри; за ред. Л.Г. Скокової. – К. : Ін-т соціології НАН Укр., 2021. – 295 с.
15. Classical and Contemporary Sociological Theory: Text and Readings Scott Appelrouth (PhD, New York University, 2000) Laura Desfor Edles (PhD, University of California, Los Angeles, SAGE Publications, 2020. — 920 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/3340301/>
16. Jonathan H. Turner, Sociological Theory Today. URL: https://www.academia.edu/74729257/Sociological_Theory_Today?from=cover_page
17. Соціологія : підручн. / за редакцією В.М. Пічі; 5-те видання, стереотипне – Львів: «Новий Світ-2000», 2024. – 279 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінювання	
	позитивні	негативні
1	2	3
90–100	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання можуть містити незначні неточності</p>
75–89	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання містять певні неточності</p>
50–74	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
25–49	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
10–24	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
5–9	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати

		прості практичні задачі
1	2	3
0-4	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв’язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки вступного випробування замість НМТ та фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра в шкалу 100–200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту ННІ СГТ.

Протокол № 2 від 18 березня 2025 р.

Голова вченої ради навчально-наукового інституту
соціально-гуманітарних технологій,
голова фахової атестаційної комісії

Андрій КІПЕНСЬКИЙ

Фізична культура і спорт

АНОТАЦІЯ

Метою вступного випробування є комплексна перевірка знань вступників. Вступник повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовані уміння та знання щодо узагальненого об'єкта праці і здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідного рівня.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен:

Знати:

- основні поняття теорії і методики фізичного виховання, його мету і завдання, засоби, принципи і методи, загальні основи навчання та методику удосконалення фізичних якостей;
- медико-біологічні, фізіологічні особливості людини в її розвитку, в зв'язку і під впливом занять фізичними вправами;
- загальні засади, теорії навчання і виховання дітей.

Уміти:

- ефективно використовувати теоретичні знання і практичні навички для вирішення виховних, навчальних, оздоровчих задач в різноманітних напрямках фізичної культури і спорту;
- планувати, організовувати роботу і здійснювати її аналіз в різних напрямках професійної діяльності;
- володіти навиками оцінки функціонального стану організму людини на різних стадіях його біологічного розвитку і спортивної майстерності.

Вступне фахове випробування включає зміст нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки:

- з теорії і методики фізичного виховання;
- анатомії;
- фізіологічних основ фізичної культури і спорту;
- гімнастики.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію «Національного технічного університету» Харківського політехнічного інституту.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Теорія і методика фізичного виховання

Фізичне виховання в системі освіти. Основні поняття системи фізичного виховання (“фізична культура”, “спорт”, “фізичне виховання”, “фізична підготовка”, “фізична досконалість”, “фізична освіта”). Засоби, форми та методи фізичного виховання. Характеристика фізичних вправ, їх сутність і значення для формування особистості. Чинники, які визначають вплив фізичних вправ. Класифікація фізичних вправ. Навантаження і відпочинок як компоненти процесу виконання вправ. Загальна характеристика навантаження. Теорія і методика розвитку рухових здібностей. Теорія і методика навчання фізичним вправам. Урок фізичної культури в школі. Фізкультурно-оздоровча робота в режимі навчального і повного дня школи.

Анатомія

Анатомія людини як наука, її предмет, цілі і завдання. Етапи індивідуального розвитку людини. Спадковість і середовище, їх роль в індивідуальному розвитку людини. Організм людини як біологічна система. Загальна характеристика будови клітини. Основні життєві властивості клітини. Поняття про тканини та їх різновиди. Органи. Фізіологічні та функціональні системи. Опорно-руховий апарат. Будова та функції скелетних м'язів. Основні групи м'язів. Травна система. Значення травлення. Будова та функції травної системи. Передній відділ: ротова порожнина, глотка, стравохід та процеси, що в них

відбуваються. Середній та задній відділи та функції в шлунку, кишечнику. Печінка. Дихальний апарат. Значення дихання. Будова та функції органів дихання. Сечостатевий апарат. Значення виділення. Серцево-судинна система. Регуляція серцевої діяльності. Будова та функції судин. Велике та мале коло кровообігу. Імунітет. Лімфатична система. Ендокринні залози. Поняття про гуморальну регуляцію. Гормони. Нервова система. Нейрон. Нервові волокна. Нервові центри. Відділи нервової системи. Будова та функції спинного мозку та стовбуру мозку (довгастий мозок, міст, середній мозок). Мозочок. Проміжний мозок та базальні ганглії. Кора великих півкуль. Периферична та вегетативна нервова система. Загальні особливості будови та функції аналізаторів (сенсорних систем). Зоровий аналізатор. Слуховий аналізатор. Нюховий та смаковий аналізатор.

Гімнастика

Гімнастика як спортивно-педагогічна дисципліна. Гімнастична термінологія. Вимоги до гімнастичному обладнанню та інвентарю, попередження травматизму на заняттях гімнастикою. Основи техніки гімнастичних вправ. Основи навчання гімнастичним вправам. Основні засоби гімнастики. Організація і зміст занять гімнастикою. Організація та проведення змагань з гімнастики.

Фізіологічні основи фізичної культури і спорту

Фізіологічні основи та фізичних вправ і розвиток тренуваності. Фізіологічна характеристика фізичних вправ і їх класифікація. Фізіологічні стану в процесі спортивної діяльності. Фізіологічні основи формування рухових навичок і навчання спортивній техніці. Екологічні особливості спортивного тренування. Фізіологічні основи тренування різних контингентів населення.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

Теорія і методика фізичного виховання

1. Дайте визначення поняття “теорія фізичного виховання” та опишіть його зв’язок з іншими науками, які вивчають процес фізичного виховання.
2. Охарактеризуйте, що являє собою теорія фізичного виховання як наукова і навчальна дисципліна.
3. Дайте визначення понять: «фізична культура», «фізичне виховання»,
4. Дайте визначення понять: «рухова підготовленість», «фізична досконалість»
5. Дайте визначення понять: «фізична культура», «спорт».
6. Дайте визначення понять “фізична освіта” і “фізична підготовка”.
7. Охарактеризуйте, як оцінюється рівень фізичної підготовленості дітей.
8. Охарактеризуйте взаємозв’язок фізичного виховання з моральним, розумовим, естетичним вихованням.
9. Опишіть методику педагогічних спостережень (візуальні спостереження, хронометраж уроку, визначення фізіологічної кривої навантаження).
10. Дайте характеристику фізичних вправ як основного засобу фізичного виховання у системі впливів на організм.
11. Охарактеризуйте оздоровчі сили природи, гігієнічні фактори, виробничі і побутові рухові дії, як допоміжні засоби в системі впливів на організм.
12. Дайте характеристику факторів, що визначають вплив фізичних вправ на організм.
13. Дайте характеристику принципу свідомості і активності та шляхів його реалізації.
14. Дайте характеристику принципу наочності та шляхів його реалізації.
15. Дайте характеристику принципу доступності та індивідуалізації і шляхів його реалізації.
16. Дайте характеристику принципу міцності і прогресування та шляхів його реалізації.
17. Дайте характеристику принципу систематичності та шляхів його реалізації.
18. Дайте загальну характеристику витривалості як фізичної якості людини.

19. Дайте визначення понять “спритність” і його загальну характеристику, віковий період розвитку і контроль спритності.
20. Дайте загальну характеристику рухових якостей людини.
21. Опишіть методи розвитку рухових якостей, та варіанти побудови занять при вдосконаленні рухових якостей.
22. Дайте загальну характеристика гнучкості як фізичної якості людини.
23. Визначте і покажіть на практиці: рух, рухова дія, рухова діяльність.
24. Опишіть суть поглибленого розучування вправи: мета, завдання, особливості етапу та найхарактерніші методи, що застосовуються.
25. Охарактеризуйте завдання, які ви будете розв’язувати у основній частині уроку.
26. Охарактеризуйте завдання, які ви будете розв’язувати у заключній частині уроку.
27. Визначте правила дозування навантаження на заняттях фізичною культурою у школярів з різним соматотипом та рівнем фізичної підготовленості.
28. Охарактеризуйте закріплення і удосконалення рухової дії: мета, завдання та особливості етапу, найхарактерніші методи, що застосовуються на цьому етапі.
29. Поясніть, що ви вважаєте головним в організації занять у групах продовженого дня.
30. Опишіть значення та форми контролю процесу з фізичного виховання.

Анатомія

1. Дайте визначення предмету „анатомія людини”, та визначить його значення для підготовки спеціаліста з фізичної культури та спорту.
2. Дайте характеристику поняттям “рефлекс”. Охарактеризуйте складові частини рефлекторної дуги.
3. Опишіть загальний план будови та функції спинного мозку.
4. Охарактеризуйте загальний план будови системи органів травлення людини.
5. Поясніть будову та функції органу слуху.
6. Поясніть будову та функції хребта.
7. Опишіть будову очного яблука людини.
8. Охарактеризуйте будову органів дихання.
9. Охарактеризуйте будову серцево-судинної системи людини.
10. Охарактеризуйте будову сечовидільної системи людини.
11. Розкрийте будову імунної системи людини.
12. Охарактеризуйте скелет людини, його вікові зміни.
13. Охарактеризуйте будову нервової системи людини.
14. Охарактеризуйте будову ендокринної системи людини.
15. Охарактеризуйте будову м’язової системи людини.

Фізіологічні основи фізичної культури і спорту

1. Визначте сутність фізіологічних основ фізичних вправ і спорту.
2. Опишіть загальні закономірності росту та розвитку людини.
3. Охарактеризуйте анаеробні та аеробні, циклічні та ациклічні вправи.
4. Опишіть стан фізіологічних функцій при основній роботі.
5. Охарактеризуйте поняття про силові та швидкісні якості та вікові особливості їх розвитку.
6. Опишіть основні принципи тренувальних навантажень.
7. Охарактеризуйте причини виникнення стомлення.
8. Визначте вплив гормонів на обмін речовин та енергозабезпечення.
9. Опишіть адаптаційні реакції, зумовлені тренуванням анаеробної спрямованості.
10. Опишіть адаптацію опорно-рухового апарату людини до фізичних навантажень.
11. Охарактеризуйте адаптацію серцево-судинної системи на тренувальні навантаження.
12. Опишіть адаптаційні реакції дихальної системи на тренувальні впливи.
13. Визначте вплив перетренованості на м’язову діяльність.

14. Охарактеризуйте фізіологічні реакції на умови високогір'я (реакція дихальної системи, серцево-судинної системи, зміни метаболічних процесів).
15. Охарактеризуйте фізіологічні особливості зміни силових якостей за віком.

Гімнастика з методикою викладання

1. Охарактеризуйте методику проведення підготовчої, основної та заключної частин уроку гімнастики в школі.
2. Охарактеризуйте види гімнастики.
3. Охарактеризуйте основні системи гімнастики, що стали основою для розвитку сучасної гімнастики, та їх засновників.
4. Поясніть методику проведення загальноорозвиваючих вправ різними методами: звичайним, роздільним, потоковим.
5. Визначте види чоловічого та жіночого гімнастичного багатоборства.

Практичні завдання

1. Підберіть 12-15 вправ спрямованих на вдосконалення спритності для учнів середніх класів.
2. Підберіть засоби для удосконалення загальної витривалості учнів середніх класів.
3. Підберіть засоби для удосконалення швидкісної витривалості учнів старших класів.
4. Підберіть засоби для удосконалення силової витривалості для учнів середніх та старших класів.
5. Складіть комплекс вправ для вдосконалення гнучкості для учнів старших класів.
6. Складіть програму удосконалення гнучкості для учнів молодших класів.
7. Складіть комплекс вправ для вдосконалення гнучкості для учнів середніх класів.
8. Побудуйте план підготовчої частини уроку фізичної культури.
9. Побудуйте план основної частини уроку фізичної культури.
10. Побудуйте план заключної частини уроку фізичної культури.
11. Підберіть засоби для удосконалення силової витривалості учнів середніх та старших класів.
12. Доберіть комплекс фізичних вправ для розвитку сили м'язів рук, ніг і живота із використанням інвентарю і обладнання: гімнастичні лави і стінка, скакалки.
13. Складіть комплекс вправ для ранкової гігієнічної гімнастики.
14. Складіть комплекс вправ для фізкультпаузи під час виконання домашніх завдань.
15. Складіть "Правила безпеки на уроках фізичної культури" при вивченні розділу "Гімнастика".
16. Складіть орієнтовний перелік питань для бесіди з учнями 1-4 класів на тему "Здоровий спосіб життя".
17. Складіть орієнтовний перелік питань для бесіди з учнями 5-9 класів на тему "Правила загартування".
18. Складіть "Правила безпеки на уроках фізичної культури" при вивченні розділу "Гімнастика".

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонік В. І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури : навчальний посібник / В.І. Антонік, І. П Антонік., В.Є. Андріанов. – К. : Видавничий дім «Професіонал», Центр учбової літератури, 2009. – 336 с.
2. Зайцева В.М. Теорія спортивного тренування з основами методик: підручник для студентів ВНЗ / В.М. Зайцева. – Київ, 2003. – 173 с.
3. Маруненко І.М. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни : курс лекцій / І. М. Маруненко, Є.О.Неведомська, В.І. Бобрицька. — К. : Професіонал, 2004. — 287 с.
4. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів: монографія / Н.В Москаленко. – Дніпропетровськ: Інновація, 2007. – 252 с.

5. Мухін В.М. Фізична реабілітація : підручник / В.М. Мухін. — К. : Олімпійська література, 2000. — 424 с.
6. Папуша В. Фізичне виховання школярів: форми, зміст, організація. / В. Папуша. — Тернопіль: підручники і посібники, 2008. — 192 с.
7. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів / Л.П. Сергієнко. — К. : Олімпійська література, 2001. — 440с.
8. Тарасюк В.С. Ріст і розвиток людини / В. С. Тарасюк. — К. : Медицина, 2008. — 400 с.
9. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1, 2. / Б.М. Шиян. — Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2001. — 272 с.
10. Шиян Б.М. Теорія фізичного виховання / Б.М.Шиян, В.Г Папуша., Є.Н. Приступа. — Львів, 1996. — 218 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінювання	
	позитивні	негативні
1	2	3
90–100	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання можуть містити незначні неточності</p>
75–89	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання містять певні неточності</p>
50–74	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
25–49	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
10–24	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
5–9	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати

		прості практичні задачі
1	2	3
0-4	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – не вміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки вступного випробування замість НМТ та фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра в шкалу 100–200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту ННІ СГТ.

Протокол № 2 від 18 березня 2025 р.

Голова вченої ради навчально-наукового інституту
соціально-гуманітарних технологій,
голова фахової атестаційної комісії

Андрій КІПЕНСЬКИЙ

Цифрове врядування

АНОТАЦІЯ

Вступне фахове випробування включає зміст обов'язкових освітніх компонентів:

- Правознавство.
- Теорія організацій.
- Основи публічного управління та адміністрування.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ПРАВОЗНАВСТВО

Тема 1. Конституційна модель публічного управління в Україні

Основні положення Конституції України про поділ влади. Поняття, система і види органів державної влади в Україні. Зміст взаємовідносин між гілками влади.

Тема 2. Правове регулювання публічного управління

Акти публічного управління та їх класифікація. Галузь законодавства. Предмет і методи правового регулювання.

Тема 3. Законність у публічному управлінні

Зміст законності в публічному управлінні. Забезпечення законності в публічному управлінні. Відповідальність особи щодо забезпечення законності в публічному управлінні.

Тема 4. Функціонально-правова структура публічного управління

Функції публічного управління: основні поняття та класифікація. Функціональна структура публічного управління.

Тема 5. Сутнісно-правові характеристики організаційної структури державного управління

Організаційна структура публічного управління: основні поняття. Елементи та зв'язки організаційної структури.

Тема 6. Правові основи побудови організаційної структури публічного управління

Основні вимоги до організаційної структури управління. Класифікація організаційних структур управління. Характеристика різних видів організаційних структур управління.

Тема 7. Реформування організаційної структури публічного управління в Україні

Реформи організаційної структури публічного управління в Україні у період незалежності країни. Зарубіжний досвід реформування систем публічного управління. Напрями реформування організаційної структури публічного управління в Україні в сучасних умовах.

Тема 8. Правові основи внутрішньої організації органів публічного управління

Особливості організаційної структури органу публічної влади. Підходи та методи побудови організаційних структур органу публічної влади. Структурно-функціональна характеристика підрозділу, що забезпечує роботу органів публічної влади.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Конституційна модель публічного управління в Україні

1. Що таке публічне управління та яка його роль у сучасній державі?
2. Які основні принципи публічного управління закріплені в Конституції України?
3. Охарактеризуйте систему органів державної влади в Україні.

4. Які повноваження Президента України у сфері публічного управління?
5. Яку роль відіграє Верховна Рада України в системі публічного управління?
6. Опишіть повноваження Кабінету Міністрів України у сфері публічного управління.
7. Що таке місцеве самоврядування та які його основні принципи?
8. Як розподілені повноваження між органами державної влади та органами місцевого самоврядування в Україні?
9. Які основні проблеми існують у конституційній моделі публічного управління в Україні?
10. Які перспективи реформування системи публічного управління в Україні?

Тема 2. Правове регулювання публічного управління

1. Що таке правове регулювання публічного управління та яка його мета?
2. Опишіть систему законодавства, що регулює публічне управління в Україні.
3. Яку роль відіграють підзаконні нормативно-правові акти у сфері публічного управління?
4. Охарактеризуйте принципи правового регулювання публічного управління.
5. Що таке нормативно-правовий акт та які вимоги до його форми і змісту?
6. Опишіть процедуру прийняття законів у сфері публічного управління.
7. Які органи здійснюють правове регулювання публічного управління?
8. Що таке адміністративний договір та які його особливості?
9. Охарактеризуйте роль судової практики у правовому регулюванні публічного управління.
10. Які проблеми існують у правовому регулюванні публічного управління в Україні та шляхи їх вирішення?

Тема 3. Законність у публічному управлінні

1. Що таке законність у публічному управлінні та чому вона є важливою?
2. Опишіть принципи законності в діяльності органів публічного управління.
3. Які гарантії забезпечення законності у публічному управлінні?
4. Охарактеризуйте роль Конституційного Суду України у забезпеченні законності.
5. Що таке адміністративний нагляд та який його зміст?
6. Опишіть повноваження прокуратури у сфері нагляду за дотриманням законності.
7. Яку роль відіграють громадяни та громадські організації у забезпеченні законності?
8. Що таке адміністративна відповідальність та її види?
9. Охарактеризуйте способи оскарження незаконних рішень органів публічного управління.
10. Які основні проблеми забезпечення законності у публічному управлінні в Україні та шляхи їх вирішення?

Тема 4. Функціонально-правова структура публічного управління

1. Що таке функціонально-правова структура публічного управління?
2. Які основні функції публічного управління?
3. Що таке функція стратегічного планування та які її завдання?
4. Охарактеризуйте функцію організації в публічному управлінні.
5. Яка роль функції мотивації в діяльності органів публічного управління?
6. Що таке функція контролю та які її основні види?
7. Опишіть правове регулювання функцій публічного управління.
8. Які органи здійснюють основні функції публічного управління?
9. Як взаємопов'язані функції публічного управління?

10. Які виклики стоять перед функціонально-правовою структурою публічного управління в Україні?

Тема 5. Сутнісно-правові характеристики організаційної структури державного управління

1. Що таке організаційна структура державного управління?
2. Які принципи покладено в основу організаційної структури державного управління?
3. Охарактеризуйте правове регулювання організаційної структури державного управління.
4. Опишіть типи організаційних структур державного управління.
5. Що таке централізація та децентралізація в державному управлінні?
6. Яку роль відіграють центральні органи виконавчої влади в організаційній структурі?
7. Опишіть місце та повноваження місцевих органів виконавчої влади.
8. Як територіальний поділ впливає на організаційну структуру державного управління?
9. Охарактеризуйте сутнісні ознаки організаційної структури державного управління.
10. Які проблеми існують в організаційній структурі державного управління в Україні?

Тема 6. Правові основи побудови організаційної структури публічного управління

1. Що регулює правові основи організаційної структури публічного управління?
2. Яку роль відіграє Конституція України в регулюванні цієї сфери?
3. Опишіть законодавчі акти, що визначають організаційну структуру публічного управління.
4. Як підзаконні нормативно-правові акти регулюють організаційну структуру?
5. Охарактеризуйте повноваження органів влади щодо регулювання організаційної структури.
6. Що таке делегування повноважень у публічному управлінні?
7. Яка роль актів органів місцевого самоврядування у визначенні організаційної структури?
8. Опишіть процедури утворення, реорганізації та ліквідації органів публічного управління.
9. Як судова практика впливає на правове регулювання організаційної структури?
10. Які виклики стоять перед правовим регулюванням організаційної структури публічного управління?

Тема 7. Реформування організаційної структури публічного управління в Україні

1. Чому необхідне реформування організаційної структури публічного управління в Україні?
2. Які основні напрямки реформування організаційної структури?
3. Опишіть передумови та цілі реформування центральних органів виконавчої влади.
4. Що таке оптимізація системи територіальних органів виконавчої влади?
5. Охарактеризуйте реформування місцевого самоврядування та децентралізацію влади.
6. Яку роль відіграє дерегуляція у реформуванні організаційної структури?
7. Опишіть зміни в системі державної служби в рамках реформи.
8. Що таке цифровізація органів публічного управління?
9. Які органи задіяні в процесі реформування організаційної структури?

10. Які виклики та ризики існують на шляху реформування організаційної структури публічного управління?

Тема 8. Правові основи внутрішньої організації органів публічного управління

1. Що таке внутрішня організація органу публічного управління?
2. Які нормативно-правові акти регулюють внутрішню організацію?
3. Опишіть принципи внутрішньої організації органів публічного управління.
4. Що таке статут органу публічного управління та які його складові?
5. Охарактеризуйте правове регулювання структурних підрозділів органу.
6. Яка роль положень про структурні підрозділи у внутрішній організації?
7. Опишіть процедури прийняття та оформлення організаційно-розпорядчих актів.
8. Що таке регламент роботи органу публічного управління?
9. Як здійснюється організація діловодства та документообігу?
10. Які виклики стоять перед удосконаленням внутрішньої організації органів публічного управління?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В.Галуцько, П.Діхтієвський, О.Кузьменко та ін. ; за ред. В.Галуцька, О.Правоторової. – Видання четверте. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. № 322-08. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
4. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. - К.: Ваіте, 2021. – 528 с. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf.
5. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 252 с.
6. Новак А., Баштанник В.В., Рагімов Ф.В. Право в публічному управлінні Видавництво, Університетська книга, 2024.
7. Право в публічному управлінні: Конспект лекцій / Л.Ю.Величко, О.Г.Рогова; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. Х. : ХарПІ НАДУ "Магістр", 2020. 111 с.
8. Степаненко С. Право в публічному управлінні : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. [Електронне видання] / С. Степаненко, Є. Фролова. Одеса : Фенікс, 2023.– 108 с. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.26377>.
9. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ

Тема 1. Вступ до теорії організації

Сутність поняття «організація». Закони організації. Закони функціонування (статики) організації, закон композиції, закон пропорційності, закон найменших. Закони розвитку (динаміки) організації: закон онтогенезу (перетворення), закон синергії, закон інформованості-упорядкованості, закон єдності аналізу та синтезу, закон самозбереження. Принципи організації: принцип ланцюгового зв'язку; принцип інгресії; принцип підбору; принцип рухомої рівноваги; принцип слабкої ланки. Групування принципів. Етапи розвитку організації: зародження, зростання, зрілості, старіння. Збереження рівноваги організації й її цілісності.

Тема 2. Джерела та базові концепції теорії організації

Організації та організаційна теорія. Тлумачення категоріального змісту дефініції «організація» та основні ознаки організації. Функції організації. Класичні економічні та соціальні теорії в системі формування наукового підґрунтя теорії організацій. Внесок загальних теорій та концепцій менеджменту у формування наукового підґрунтя теорії організацій. Організаційний гуманізм та концепція людських відносин.

Тема 3. Сучасні організаційні теорії і концепції

Соціально-філософський вплив основних наукових концепцій ХХ ст. Сучасні організаційні теорії та концепції. Організаційні теорії: класична організаційна теорія; теорії організаційної поведінки; теорія інститутів і інституційних змін; популяційно-екологічна (еволюційна) теорія; тектологія О. Богданова; ноосфера В. І. Вернадського. Еволюція теоретичних концепцій організації. Основні моделі організацій: органічна та механістична моделі. Сучасна організаційна парадигма: сутність, значення, зміст, практична спрямованість.

Тема 4. Організаційний контекст та організаційні моделі

Організаційний контекст. Моделі організації. Класифікація систем. Загальна класифікація: абстрактні системи; конкретні системи; відкриті системи; закриті системи; динамічні системи; адаптивні системи; ієрархічні системи, їх характеристики. Класифікація за ознаками: за походженням; за описом змінних; за способом управління; за типом операторів. Аспекти організаційного порядку. Типологія організацій. Класифікація організацій за ознаками: класифікація за принципами управління; класифікація за функціональними ознаками; класифікація за ознакою реалізації суспільних функцій; класифікація за ознакою визначення цілі (ціннісно-орієнтовані організації; організації, що формують власні цілі; цілескеровані організації; цілеспрямовані організації: цілеорієнтовані організації; цілепридатні організації; паразитичні організації).

Тема 5. Принципи сучасної організації

Принцип розподілу праці. Принцип ієрархії. Принцип формалізації. Принципи управління. Оптимізація управління. Адаптивні та такі, що самі настроюються, системи. Методи управління: детермінований метод управління; програмно-цільовий метод управління, ціннісно-орієнтований.

Тема 6. Структурні характеристики організації

Складність. Професіоналізм. Спеціалізація. Централізація. Соціальна організація та соціальна спільність. Людина як елемент соціальної системи. Активність і опірність соціальної організації. Загальні риси соціальної організації. Основні види соціальних організацій: формальна та неформальна організації. Механізми регулювання (регулятори) в соціальних системах: цільова управлінська дія, саморегуляція (самоуправління), організаційний порядок.

Тема 7. Типи та різновиди організацій

Типологія організацій: основні підходи. Інші підходи до класифікації організацій. Класифікація організацій за ознаками: класифікація за принципами управління; класифікація за функціональними ознаками; класифікація за ознакою реалізації суспільних функцій; класифікація за ознакою визначення цілі (ціннісно-орієнтовані організації; організації, що формують власні цілі; цілескеровані організації; цілеспрямовані організації: цілеорієнтовані організації; цілепридатні організації; паразитичні організації).

Тема 8. Цілі та ресурси організації

Мета організації. Організаційні ресурси. Роль цілей у стратегічному управлінні.

Види цілей: стратегічні, тактичні, операційні. Характеристики SMART-цілей. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища. Створення стратегій для досягнення цілей. Визначення ключових показників ефективності (KPI). Фінансові ресурси: бюджетування, контроль, оптимізація витрат. Людські ресурси: найм, навчання, мотивація, оцінка праці. Матеріальні ресурси: управління запасами, логістика. Інформаційні ресурси: управління даними, захист інформації.

Тема 9. Організаційні технології та механізми координації

Сутність та зміст організаційних технологій. Типи технологій. Новітні технології: зміст та характеристика. Гнучкість організації. Гнучкість процесу: гнучкість орієнтації та реалізації. Гнучкість системи: фактори та результати гнучкості системи. Виробнича гнучкість: фактори та функціональні та структурні ознаки виробничої гнучкості. Сталість організації. Статична та динамічна сталість. Типи сталості: внутрішня, зовнішня та спадкова сталості; кількісна та структурна сталості. Несталий стан системи. Сталість і управління змінами.

Тема 10. Організаційна культура

Сутність та функції організаційної культури. Склад організаційної культури. Національні аспекти організаційної культури. Зміст понять «культура» й «організаційна культура». Концептуальні підходи до формування організаційної культури. Моделі організаційної культури. Характеристики організаційної культури. Громадянська та корпоративна культури. Типологія організаційних культур. Визначальні фактори культури організації. Підходи до типізації організаційних культур: факторні моделі цінностей; менталітет і організаційна культура; фундаментальні вірування та цінності; ставлення до часу; конкуруючі цінності. Характеристика типів культури за ознакою конкуруючих цінностей: кланова, ієрархічна (бюрократична), ринкова й адхократична культури. Сучасна українська організаційна культура: джерела й основний зміст.

Тема 11. Зовнішнє середовище організації

Система факторів зовнішнього середовища. Властивості зовнішнього середовища. Зовнішнє середовище організації. Мікрооточення (фактори зовнішнього середовища безпосереднього впливу): партнери; конкуренти; центральні та місцеві органи влади; навколишнє населення; природні умови. Макрооточення (фактори зовнішнього середовища опосередкованого впливу): міжнародні події й оточення; стан економіки; соціокультурні фактори; політичні обставини; розвиток науки та технології; право; соціально-суспільні фактори. Методи дослідження зовнішнього середовища (зовнішній моніторинг): зовнішнє спостереження; цільове спостереження; неформальний пошук; формальний пошук. Взаємозв'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації.

Тема 12. Різновиди організаційних структур. Перспективні організаційні структури та форми

Функціональні структури. Дивізійні структури. Матричні адаптивні структури. Переваги та недоліки традиційних організаційних форм управління. Переваги та недоліки адаптивних організаційних форм управління. Теоретичні засади створення та розвитку організаційних форм управління. Методологія проектування організаційних форм управління. Концептуальні підходи до проектування організаційних форм управління. Основні методологічні принципи проектування організаційних форм управління. Методи проектування організаційних форм управління.

Тема 13. Організаційна динаміка: дисфункції та організаційні зміни

Патології та дисфункції сучасної організації. Різновиди організаційних змін. Розуміння організаційної динаміки. Аналіз типових дисфункцій в організаціях, таких як конфлікти між підрозділами, недостатня комунікація, рутинізація процесів, втрата мотивації персоналу. Виокремлення факторів, що призводять до виникнення дисфункцій. Розгляд методів та підходів до змін в організаціях, включаючи стратегічне планування, реінжиніринг процесів, культурні трансформації та розвиток лідерства.

Тема 14. Розвиток організації. організаційне навчання

Розвиток організації. Життєві цикли організації. Еволюційна модель розвитку організації. Розробка організаційного робочого проекту. Оцінка ефективності організаційних форм управління. Підходи до оцінки ефективності організаційних форм управління. Показники оцінки ефективності. Методика розрахунку основних коефіцієнтів: ефективності ОФУ; ланковості; територіальної концентрації; дублювання функцій; надійності системи управління; централізації (децентралізації) функцій; ефективності використання інформації.

Криза парадигми традиційного менеджменту. Перспективи розвитку організаційних утворень.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Вступ до теорії організації

1. Що таке організація та які її основні характеристики?
2. Які основні підходи до вивчення організацій ви знаєте?
3. Яка роль теорії організації в розумінні функціонування організацій?
4. Охарактеризуйте основні етапи розвитку теорії організації.
5. Які основні завдання стоять перед теорією організації?
6. Які методи дослідження використовуються в теорії організації?
7. Що таке організаційна культура та чому вона важлива?
8. Яку роль відіграють люди в організації?
9. Які основні виклики стоять перед сучасними організаціями?
10. Як теорія організації пов'язана з іншими науками та дисциплінами?

Тема 2. Джерела та базові концепції теорії організації

1. Які основні школи теорії організації ви знаєте? Охарактеризуйте їх.
2. Що таке наукова школа управління та які її основні принципи?
3. Яку роль відіграли дослідження Ф. Тейлора та Г. Емерсона в розвитку теорії організації?
4. Охарактеризуйте основні ідеї класичної школи управління.
5. Що таке бюрократія та які її основні характеристики?
6. Яку роль відіграв підхід людських відносин у розвитку теорії організації?
7. Охарактеризуйте основні ідеї школи людських відносин.
8. Що таке поведінковий підхід у теорії організації та які його основні принципи?
9. Які основні концепції сучасного менеджменту ви знаєте?
10. Яку роль відіграє системний підхід у теорії організації?

Тема 3. Сучасні організаційні теорії і концепції

1. Що таке теорія організації та які її основні завдання?
2. Охарактеризуйте основні положення ситуаційної теорії організації.
3. Що таке популяційна екологія організацій та які її основні принципи?
4. Охарактеризуйте основні положення теорії інституціоналізму.
5. Що таке теорія організаційного навчання та які її основні ідеї?
6. Охарактеризуйте основні принципи теорії організаційного розвитку.
7. Що таке теорія організаційних змін та які її основні напрямки?
8. Охарактеризуйте основні ідеї теорії штучних систем.
9. Що таке теорія організаційних конфліктів та як їх можна вирішувати?
10. Яку роль відіграють нові форми організації, такі як віртуальні та мережеві?

Тема 4. Організаційний контекст та організаційні моделі

1. Що таке організаційний контекст та які його основні складові?
2. Охарактеризуйте основні моделі організації.
3. Що таке механістична та органічна моделі організації? Які їх переваги та недоліки?
4. Охарактеризуйте основні елементи моделі організації.
5. Що таке організаційна стратегія та як вона пов'язана з моделлю організації?
6. Яку роль відіграють організаційна культура та цінності в організаційній моделі?
7. Як технологія впливає на вибір організаційної моделі?
8. Що таке навколишнє середовище організації та як воно впливає на її функціонування?
9. Які чинники впливають на вибір організаційної моделі?

10. Як змінюються організаційні моделі в умовах глобалізації та цифрової трансформації?

Тема 5. Принципи сучасної організації

1. Що таке принципи організації та яку роль вони відіграють?
2. Охарактеризуйте принцип спеціалізації та його значення.
3. Що таке принцип координації та які його основні форми?
4. Охарактеризуйте принцип формалізації та його переваги і недоліки.
5. Що таке принцип делегування повноважень та чому він важливий?
6. Охарактеризуйте принцип централізації та децентралізації.
7. Що таке принцип ієрархії та яку роль він відіграє в організації?
8. Охарактеризуйте принцип співвідношення повноважень і відповідальності.
9. Що таке принцип єдиноначальності та які його переваги і недоліки?
10. Як принципи організації змінюються в умовах швидких змін та цифрової трансформації?

Тема 6. Структурні характеристики організації

1. Що таке організаційна структура та які її основні елементи?
2. Охарактеризуйте основні типи організаційних структур.
3. Що таке лінійна та функціональна організаційні структури? Які їх переваги та недоліки?
4. Охарактеризуйте дивізійну та матричну організаційні структури.
5. Що таке проектні та мережеві організаційні структури?
6. Яку роль відіграють комунікації в організаційній структурі?
7. Що таке централізація та децентралізація в організаційній структурі?
8. Охарактеризуйте основні фактори, що впливають на вибір організаційної структури.
9. Як організаційна структура пов'язана з організаційною стратегією?
10. Які тенденції спостерігаються в розвитку організаційних структур у сучасних умовах?

Тема 7. Типи та різновиди організацій

1. Які основні критерії класифікації організацій ви знаєте?
2. Охарактеризуйте основні типи організацій за формою власності.
3. Що таке прибуткові та неприбуткові організації? Які їх особливості?
4. Охарактеризуйте основні типи організацій за сферою діяльності.
5. Що таке комерційні та некомерційні організації? Яка їх відмінність?
6. Охарактеризуйте основні типи організацій за розміром.
7. Що таке великі, середні та малі організації? Які їх переваги та недоліки?
8. Охарактеризуйте основні типи організацій за організаційно-правовою формою.
9. Що таке державні, громадські та приватні організації? Які їх особливості?

Тема 8. Цілі та ресурси організації

1. Що таке організаційні цілі та яка їх роль в діяльності організації?
2. Опишіть процес формування цілей організації.
3. Які основні види ресурсів необхідні для функціонування організації?
4. Що таке матеріальні ресурси організації та як ними управляти?
5. Опишіть роль людських ресурсів в організації та методи їх розвитку.
6. Що таке фінансові ресурси організації та як здійснюється їх розподіл?
7. Охарактеризуйте інформаційні ресурси організації та їх значення.
8. Що таке технологічні ресурси організації та які їх особливості?
9. Як відбувається процес планування ресурсів в організації?
10. Якими шляхами організація може забезпечувати свою ресурсну базу?

Тема 9. Організаційні технології та механізми координації

1. Що таке організаційні технології та яка їх роль в діяльності організації?
2. Опишіть основні види організаційних технологій.
3. Що таке технології прийняття рішень та які їх різновиди?
4. Охарактеризуйте технології управління персоналом в організації.
5. Що таке інформаційні технології в організації та які їх переваги?
6. Опишіть механізми координації діяльності в організації.
7. Що таке ієрархічні та ринкові механізми координації?
8. Охарактеризуйте механізми координації на основі культури та довіри.
9. Які фактори впливають на вибір механізмів координації в організації?
10. Як змінюються організаційні технології та механізми координації в умовах цифрової трансформації?

Тема 10. Організаційна культура

1. Що таке організаційна культура та яка її роль в діяльності організації?
2. Опишіть основні елементи організаційної культури.
3. Які функції виконує організаційна культура?
4. Що таке сильна та слабка організаційна культура?
5. Опишіть процес формування та підтримки організаційної культури.
6. Які методи використовуються для діагностики організаційної культури?
7. Як організаційна культура впливає на ефективність діяльності організації?
8. Що таке корпоративна етика та яка її роль в організаційній культурі?
9. Як змінюється організаційна культура в умовах глобалізації та цифрової трансформації?

Тема 11. Зовнішнє середовище організації

1. Що таке зовнішнє середовище організації та чому воно важливе?
2. Опишіть складові зовнішнього середовища організації.
3. Що таке середовище прямого та непрямого впливу?
4. Охарактеризуйте економічні фактори зовнішнього середовища.
5. Які політико-правові фактори впливають на діяльність організації?
6. Опишіть соціально-культурні фактори зовнішнього середовища.
7. Що таке технологічне середовище організації?
8. Як відбувається аналіз зовнішнього середовища організації?
9. Що таке невизначеність зовнішнього середовища та як з нею справлятися?
10. Як змінюється зовнішнє середовище організацій в умовах глобалізації та цифрової трансформації?

Тема 12. Різновиди організаційних структур. перспективні організаційні структури та форми

1. Що таке організаційна структура та які її основні елементи?
2. Охарактеризуйте ієрархічні організаційні структури.
3. Опишіть органічні організаційні структури та їх особливості.
4. Що таке матрична та проектна організаційні структури?
5. Охарактеризуйте мережеві та віртуальні організаційні структури.
6. Що таке адхократична організаційна структура?
7. Охарактеризуйте голографічні організаційні структури.
8. Які переваги та недоліки мають різні види організаційних структур?
9. Які тенденції спостерігаються в розвитку перспективних організаційних форм?

Тема 13. Організаційна динаміка: дисфункції та організаційні зміни

1. Що таке організаційна динаміка та які її основні складові?

2. Опишіть основні види організаційних дисфункцій.
3. Що таке опір змінам в організації та як його подолати?
4. Охарактеризуйте основні види організаційних змін.
5. Опишіть процес управління організаційними змінами.
6. Що таке реінжиніринг бізнес-процесів та які його основні етапи?
7. Охарактеризуйте роль лідерства в процесі організаційних змін.
8. Які фактори сприяють успішному впровадженню організаційних змін?
9. Опишіть моделі організаційних змін.
10. Як змінюється підхід до управління організаційною динамікою в умовах цифрової трансформації?

Тема 14. Розвиток організації. організаційне навчання

1. Що таке розвиток організації та яка його мета?
2. Опишіть основні моделі організаційного розвитку.
3. Що таке організаційне навчання та які його складові?
4. Охарактеризуйте рівні організаційного навчання.
5. Які методи використовуються для організаційного навчання?
6. Що таке організація, що навчається, та які її особливості?
7. Опишіть роль лідерства в процесі організаційного розвитку та навчання.
8. Які перешкоди можуть виникати в процесі організаційного навчання?
9. Як впливають технології на процеси організаційного розвитку та навчання?
10. Яку роль відіграє організаційна культура в процесах розвитку та навчання?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бутко М.П., Бутко І. М., Мащенко В. П., Мурашко М. І., Оліфіренко Л.Д., Пепа Т. В., Самійленко Г. М. Теорія прийняття рішень. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 360 с.
2. Величко О.М, Гордієнко Т.Б. Основи системного аналізу і прийняття оптимальних рішень. К.: Олді+, 2021. 672 с.
3. Виклюк М.І. Теорія організацій. Конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Менеджмент». Львів : ЛНУ, 2021.
4. Монастирський Г. Л. Теорія організацій: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 329 с.
5. Петруня Ю.Є. Прийняття управлінських рішень. К.: Центр учбової літератури, 2022. 216 с.
6. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / [Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.] ; за ред. Ю. Є. Петруні. [4-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с.
7. Прийняття управлінських рішень: Навчально-методичний комплекс дисципліни [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: М.О. Кравченко, В. Я. Голюк. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 55 с
8. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б., Кундицький О.О. Теорія організацій: навчальний посібник. Львів: овий світ-2000, 2024. 176 с.
9. Теорія організації: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі: С.В. Поліщук, О.В. Горбатюк; за заг. ред. С.В. Поліщук]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 147 с. Електронна версія посібника доступна за покликаннями: URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7544>.

ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Тема 1. Предмет і теоретична основа публічного управління та адміністрування.

Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція. Предметна сфера публічного адміністрування. Методологічна основа. Співвідношення управління та адміністрування. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна. Основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини ХХ століття. Японський варіант людських стосунків. Соціально-інженерний та гуманітарний підходи. Концепція раціонального вибору та «новий менеджеризм». Публічне управління в контексті неокласичної теорії.

Тема 2. Основні теорії управління суспільством.

Державне управління. Формування теорії управління як галузі науки. Визначення відправних теоретичних засад його розвитку на сучасному етапі. Школа наукового управління (Ф.У. Тейлор, Ф. Гілберт, Л. Гілберт, Г. Гантт). Класична школа (А. Файоль, Л. Урвік, Дж.Д. Муні, А.К. Рейлі, Ал.П. Слоун): погляди та досягнення. Теорія бюрократії: «ідеальної бюрократії, або бюрократичної організації» М. Вебера. Школа людських відносин (М.П. Фоллет, Е. Мейо, А. Маслоу). Біхевіористична теорія (К. Арджіріс, Р. Лайкерт, Д. Мак-Грегор, Ф. Герцберг). Європейська школа. Американська школа. Японський варіант використання теорії людських взаємин. Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.

Тема 3. Публічна сфера - єдність економічної, соціальної та політичної сфер

Співвідношення економіки та політичної економії. Особливості поведінки людей у економічній та політичній сферах. Соціальна сфера: публічне адміністрування та людина; публічне адміністрування та колектив; публічне адміністрування та суспільство. Дія ринкових принципів у політичній сфері. Публічна сфера і публічна політика. Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології. Особливості поведінки людей у економічній та політичній сферах. Дія ринкових принципів у політичній сфері. Публічна сфера і публічна політика.

Тема 4. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування. Поняття та види громадських об'єднань

Сутність та різновиди громадянського суспільства. Етапи формування громадянського суспільства. Поняття та види громадських об'єднань. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства. Сутнісні характеристики громадянського суспільства. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави.

Тема 5. Публічне адміністрування та влада

Феномен влади. Публічна влада та публічне адміністрування. Влада як основний засіб публічного адміністрування. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування. Роль закону і нормативно-юридичної системи у взаємодії державної влади і державного управління. Держава, як система офіційних органів, що здійснює керівництво суспільством. Держава як суб'єкт політичної влади. Економічна влада. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади. Лобізм.

Тема 6. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада

Завдання та мета муніципальної влади. Функції муніципальної влади. Органи державної влади і місцевого самоврядування в Україні. Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування - демократична основа управління в державі. Основні фактори формування місцевого самоврядування. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування. Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування. Посадові особи місцевого самоврядування.

Тема 7. Закони та принципи публічного адміністрування

Управління суспільством - головне призначення публічного адміністрування. Загальний закон соціального управління. Закон розмежування центрів влади та управління. Принципи публічного управління та адміністрування. Загальний закон соціального управління - залежність управляючого впливу від стану системи та зовнішнього середовища. Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами. Закон централізації та децентралізації влади.

Тема 8. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Управлінське рішення як наукова категорія. Модель формування управлінського рішення. Прийняття управлінського рішення як складова системи управління якістю органу виконавчої влади. Контроль за виконанням управлінського рішення. Управління як визначальна функція публічного адміністрування. Управлінське рішення як наукова категорія. Пріоритетність політичного вибору цінностей та цілей. Визначення цінностей та цілей - визначальна ланка прийняття рішень. Взаємовідношення суб'єкта та об'єкта прийняття рішень. Послідовність етапів прийняття рішень. Динаміка виконання рішень.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Поняття «публічне управління» і «державне управління». Публічне адміністрування як предмет наукових досліджень.
2. Поняття та основні риси публічного управління.
3. Цілі і принципи публічного управління та адміністрування.
4. Функції, форми і методи публічного управління та адміністрування.
5. Формування та розвиток системи публічного адміністрування незалежної України.
6. Феномен влади. Публічна влада та публічне адміністрування.
7. Адміністрування та менеджмент публічного управління.
8. Територіальна організація публічної адміністрації. Засади організації публічної адміністрації: концентрація, деконцентрація, централізація, децентралізація, автономія.
9. Концепція вдосконалення адміністративно-територіального устрою України.
10. Поняття та елементи системи органів публічної управління.
11. Сфера діяльності та компетенція органів публічної адміністрації. Адміністративний розсуд як спосіб реалізації дискреційних повноважень.
12. Система органів публічної адміністрації. Компетенція органів публічної адміністрації.
13. Основні засади структурної побудови публічного управління та адміністрування: субординація, координація, реординація, співпраця.
14. Види взаємозв'язків у системі публічного управління та адміністрування: підвідомчість, підпорядкованість (підлеглість), підконтрольність, відповідальність.
15. Поняття та види публічної служби.
16. Адміністративні процедури: поняття та зміст.
23. Види адміністративних процедур. Процедури з надання адміністративних послуг: реєстраційні процедури; ліцензійні процедури; дозвільні процедури; інші процедури з надання адміністративних послуг.

26. Правові основи прийняття органами публічного управління та адміністрування нормативних актів: загальний огляд.
27. Сутність контролю за діяльністю публічної адміністрації. Класифікація контролю за діяльністю публічної адміністрації.
29. Внутрішній адміністративний контроль та його види.
30. Зовнішній та внутрішній контроль в межах системи органів виконавчої влади.
31. Місце та роль органів судової влади у здійсненні контролю за діяльністю публічної адміністрації.
32. Публічне управління в суспільних об'єднаннях.
33. Публічне управління в релігійних об'єднаннях.
34. Концепція Закону України «Про доступ до публічної інформації».
35. Поняття та сутність інформаційної безпеки.
36. Поняття адміністративної культури і адміністративної етики.
37. Школи наукового управління.
38. Основні типи адміністративного апарату та комунікації.
39. Основні стандарти щодо комунікацій суб'єктів державного управління: закордонний досвід.
40. Комунікаційні потоки в системі публічного адміністрування.
41. Закони та принципи публічного адміністрування.
42. Комунікація як форма соціального впливу.
43. Поняття, принципи та інформаційно-технологічні аспекти електронного урядування.
44. Моделі та етапи впровадження електронного урядування в Україні.
45. Електронні адміністративні послуги та критерії оцінки якості їх надання.
46. Поняття та ознаки електронного документу. Електронний цифровий підпис: поняття, ознаки, правовий статус.
47. Характеристики, основні завдання, функції та переваги електронного документообігу.
48. Форми контролю громадськості за діяльністю органів публічного управління та адміністрування.
49. Характеристика публічного адміністрування економікою України в сучасний період.
50. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. – Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
3. Лозинська Т. М. Публічне управління: навчальний посібник / Т. М. Лозинська, О. В. Іваніна, Т. О. Щетініна. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. 186 с.
4. Основи публічного управління та адміністрування: навчально-методичний посібник / О. Д. Лазор, О. Я. Лазор, І. Г. Юник. К. : Ліра-К, 2020. 268 с.
5. Основи публічного управління та антикорупційна діяльність : навч. посіб. / Є. Г. Карташов, А. П. Миколаєць, А. В. Антонов, І. О. Драган, Н.В. Дацій та ін., за заг. ред. Є. Г. Карташова, А. П. Миколайця – Київ : Освіта України, 2020. 303 с.
6. Покатаєв П. С. Основи публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Для здобувачів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / П. С. Покатаєв, М. А. Латинін, С. В. Степаненко, Г. П. Пасемко, О. М. Таран. Харків : ТОВ «Оберіг», 2024. 240 с.

7. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / А.О. Дегтяр, О.А. Дегтяр, Х.І. Калашнікова, М.К. Гнатенко. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.
8. Публічне управління та адміністрування : посіб. для підгот. до єдиного держ. кваліфікац. іспиту за спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» на другому (магістерському) рівні вищ. освіти / уклад. І. О. Банєва та ін. ; за ред. проф. В. С. Шибаніна. Миколаїв : МНАУ, 2021. 170 с.
9. Публічне управління та адміністрування. Словник термінів / А. В. Хрідочкін, М. Ю. Віхляєв ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. П. В. Макушева. Одеса : Гельветика, 2021. 603 с.
10. Теорія держави і права в схемах та таблицях: навчальний посібник / кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. К.: «Хай-Тек Прес», 2020. 296 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінювання	
	позитивні	негативні
1	2	3
90–100	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання можуть містити незначні неточності</p>
75–89	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<p>відповіді на запитання містять певні неточності</p>
50–74	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
25–49	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
10–24	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
5–9	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати

		прості практичні задачі
1	2	3
0-4	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки вступного випробування замість НМТ та фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра в шкалу 100–200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту ННІ СГТ.

Протокол № 2 від 18 березня 2025 р.

Голова вченої ради навчально-наукового інституту
соціально-гуманітарних технологій,
голова фахової атестаційної комісії

Андрій КІПЕНСЬКИЙ